

AGLIF N USELMED UNNIG D UNADI USSNAN
TASDAWIT LMULUD AT MÆEMMER N TIZI UZZU
TAZEDDAYT N TSEKLIWIN D TUTLAYIN
AGEZDU N TUTLAYT D YIDLES N TMAZIYT

Uttun n umsedfer
Uttun n usnay

AKATAY N TAGGARA N USWIR N LMASTER
DEG TUTLAYT D YIDLES N TMAZIYT

TAÏULT : TUTLAYT D YIDLES N TMAZIYT
TAFERNA :TASNILSIT

TAFERNA :

ASENTEL

Tazrawt tasnilsayt n kra n yiymisen n umaṭṭaf wis sin
n Rṛadyu Tazzayrit.

S-γur :

- BUERABA Dihya
- LAÆERBI Samira

Amesnalay :

MASS ĞEMMAÆI Salem

Aseqqamu n yimsekyaden :

Mass ḤADDAD Samir

Mass ĞEMMAÆI Salem

Mass ḤASSANI Saëid

Aselway

Amesnalay

Amsekyad

2016_2017

ASNADI N USUKEN D USELMED N TMAZIYT

ASNEMMER

Ad nemmer axeddim-agi i win yellan yer yidis-nney, iwelha-y si tazwara n leqdic almi d tagara-as ; I Mass ĞEMMAEI Salem.

I yeggalen n useqqamu n yemsekaden, ara yeyren leqdic-agi.akken ad t-sqardcen .

I yiselmaden d yixeddamen n ugezdu n tutlayt d yedles n tmaziyt.

I kra yellan yef yidis-nney, i ay-yefkan afus n lemeawna.

I wid ihurben yef tutlayt n tmaziyt ; imaziyen anda ma llan.

Abuaddu

Ad buddeɣ leqdic-agi di tazwara:

- ◆ *I twacult-iw merra anda ma tella yal yiwen s yisem-is.*
- ◆ *I temdakḳelt-iw Samira, yid-s i cerkeɣ leqdic-agi.*
- ◆ *I temdukḳal-iw D Yemdukḳal-iw merra yal yiwet s yisem-is.*
- ◆ *I yimaziɣen anda ma llan.*

Tanemmirt.

Dihya

Abuddu

Ad buddeɣ leqdic-agi di tazwara:

- ◆ *I yimawlan-iw, baba d yemma ε zizen fell-i atas.*
- ◆ *I yessetma d gma.*
- ◆ *I twacult Larbi s umata d xwali merra.*
- ◆ *I temdduqal-iw, yal yiwet s yisem-is, atas atas Dihia ukkud cerkeɣ akatay-agi.*
- ◆ *I nuɣ ε zizen ɣef wul-iw atas.*

Tanemmirt.

Samira

Ayawas

Ayawas

Tazwart tamatut	09
-----------------------	----

Aħric amenzu: Amezruy n umattaf wis sin

Tazwart

I.1.Awal yef Rradyu Tazayrit.	12
I.2.kra seg umezruy n umattaf wis sin.....	13
I.3.Rradyu tamgdayt Tazayrit.....	15

Tagrayt

Aħric wis sin: Awalen imerđilen

Tazwart

II.1.Tabadut n wawal amerđil	17
II.2.Tutlayin seg i d-řetřel tmaziyt.....	18
II.2.1.Amerđil si tutlayt n taerabt.	18
Tudfa n wawal amerđil di tulayt	20
II.2.2.Amerđil si tutlayt n trumit	24
Tudfa n wawal amerđil di tutlayt	24

Tagrayt

Aħric wis krađ : Tasnulfawalt

Tazwart

III.1. Tabadut n tesnulfawalt	29
Tasnulfawalt di tmaziyt.....	29
III.2.Lařel n tesnulfawalt.	30
III.2.1.Awalen i d-yettwadmen seg umawal n tjerrumt tatarat	30
III.2.2. Awalen ssemrasen ineymasen	31
III.3.Iberdan n usnulfu n wawalen di tmaziyt	31
III.3.1.Tasnulfawalt s usuddem	31
III.3.2.Tasnulfawalt s usuddes.	33
III.3.3.Tasnulfawalt s umerđil	34
III.3.4.Tasnulfawalt tasnamkant.....	36

Tagrayt

Aħric wis ukuz: Arwas asnilsay

Tazwart

IV.1. Tabadut n urwas asnilsay	39
IV.2. Anawen n warwas asnilsay	40
IV.2.1. Arwas asnamkan	40
IV.2.2. Arwas asnalay.	41
IV.2.3. Arwas aseddasan	43
Tagrayt.	
Taggrayt tamatut47
Tiybula	49
Amawal	52
Timerna	
Tafelwit n wawalen iṛeṭṭalen i d-yeddane deg wamud.....	55
Tafelwit n wawalen imaynuten i d-yeddane deg wamud.....	61
Tatastant.....	65
Amud	79

Tazwart tamatut

Tazwart

Tetṭef zik tmaziyt amḍiq d ameqqran di tefriqt n ugafa, (Lezzayer, Lmaruk, Tunes, Nijir d Mali), ma d tura tutlayt n tmaziyt d rus i tt-yettmeslayen.

Di tmurt n lezzayer tutlayt-a tebḍa d tintaliyin : (Taqbaylit, Tacawit, Tatargit, Tamzabit, Tacenwit)...yal tantala tebḍa d timeslayin.

Ma nuḡal yer yiseggasen yezrin ad d-naf tutlayt n tmaziyt heddren-tt-kan yemdanen deg way ger-asen, ur tt-semrasen ara deg wayen yerzan tusna, tujya, tiyawsiwin timaynutin,...ayagi ur yaṣaweḍ ara ad ireṣṣi tameslayt akken ilaq, imi ulac anda itt-sasklen, ur tessei ara tazmart d wallalen ara tt-yesalin, akken ad d-tban am tutlayin nniḍen (Tafransist, Taerabt), ur as- ttunefken ara izerfan-is.

Ma nesakked yer tallit seg i d-tēdda ad naf aṭas n umenuy i d-yellan fell-as akken ad tuḡal d tutlayt tayelnawt, ad d-nebder iseggasen n 1980¹, d iseggasen 2001².

Seg useggas n 2002 d asawen tutlayt n tmaziyt tennerna, akken yebyu yili lḥal ṭhella-d amekkan-is tekcem di tmendawt tuḡal d tutlayt tayelnawt tekcem yer uyerbaz, tiseddawiyyin sselmaden-tt, tekcem deg yiḥricen n taywelt ,...Deg useggas n 2015 tuḡal d tunṣibt.

Ass-agi tutlayt n tmaziyt tudef di tyamsa, am wakken nettaf tutlayt-agi deg ulḡagdud, tessea azayer* ines am nettat am tutlayin nniḍen.

Maca mazal ilaq-as uslugen iwatan iwakken ad tennarni, ilaq ad tendfar*, ad tṛeṣṣi akter, yef waya teḥwaḡ ad tesnnarni amawal-is ad tuḡal d tamsbayurt.

Iswi-nney ad nesbgen amawal n teqbaylit di tyamsa, ama d ayen yerzan awalen iṛeṭṭalen , d wawalen imaynuten d warwasen.

Amahil-nney d tazrawt i kra n yiḡmisen n umaṭṭaf wis sin n Rṛadyu tazayrit, i d-yettēdin s tantala n teqbaylit. Ad neereḍ ad d-nwali:

_Amek i tegga tutlayt semrasen yineymasen?

_Ma yella semrasen awalen iṛeṭṭalen s tuḡet ney d awalen imaynuten?

Awalen yesēan « * » ad ten-naf deg umawal.

¹10 Meyres 1980 aseḥbes n Lmulud at Mæmmar di Draa ben xedda, deg ubrid-s pger ummas asdawan n Tizi wazu i wakken ad yekfu yiwen usarag yef “isefra iqburen n teqbaylit” netta akked Salem chaker.

² Aseggas n 2001 yekker cwal d yimenyi, yeḡli azal n 126 d ilemzi yef tugdut, yef tlelli n wawal akked tmaziyt.

_ Ma yella semrasen arwas asnilsay akken iwulem di tutlayt?

Nefren asentel-agi, imi nebya ad nesleđ amawal semrasen ineymasen n umattaf wis sin, acku semrasen tutlayt mebla ma sakkden ilugan is-ilaqen, iswi-nsen d asiweđ n yissalen yer yimesfliden.

Amud-nney yerza ukkuz (04) n yiymisen neskses*-iten-id si tyamsa n rradu tis snat i d-yetteeddayen s tutlayt n teqbaylit nfern-d kra seg-sen i tezrawt-ntey.

Iymisen-agi sean ger 21 n dqayeq ar 04 n dqayeq:

Aymis amezwaru

Ieedda-d yef 11h:00 ass 19/01/2016 yesea 12 n dqayeq d 52 n tugnitin*

Aymis wis sin

Ieedda-d yef 13h00 ass n 26/01/2016 yesea 21 n dqayeq d 30 n tugnitin

Aymis wis krađ

Ieedda-d yef 15h :00 ass n 18/03/2016 yesea 03 n dqayeq d 40 n tugnitin

Aymis wis ukkuz

Ieedda-d yef 09h :00 ass n 21/03/2016 yesea 03 n dqayeq d 22 n tugnitin

Di tazwara iwakken ad nexdem tasleđt i wamud i d- nefren si rradu tis snat, nebđa tazrawt- nney yef ukkuz n yihricen :

Aħric amenzu : nejmeε-d amud nney (ukkuz n yiymisen n teqbaylit si rradu tis snat) ayagi s usekles d tsastant n negga i ukkuz n yineymasen.

Newwi-d awal yef umezruy n rradu tis snat, akken dayen nefka-d kra n tbadutin yerzan alyagdud s umata.

Aħric wis sin :nega tasleđt i yeymisen deg-s nekses-d awalen iřeđalen seqdacen di tutlayt (ama d iřeđalen yemmuzyen, ama d iřeđalen ur nemmuzey ara.)

Aħric wis krađ: nekses-d awalen imaynuten i d-yeddand deg wamud nney, newwi-d awal yef tsnulfawalt s umata d usnulfu n wawalen di tmaziyt.

Aħric wis ukkuz: nekses-d arwas asnilsay d wannawen-is, nesbadut-id, nefka-d imedyaten seg wamud.

Aḥric amenzu

Kra seg umezruy n Rḥadyu tis snat

Ger ttawilat tessemras tmetti-nney, ad naf Rṛadyu, tilifizyu, iymisen ,...wigi merra d allalen n taywalt*, yis-sen ttebbadalen yemdanen isallen, Tteksen lxiq, ssnarnayen idles d tutlayt.

Deg uħric-agi ad d-nawi awal s umata yef rṛadyu tis snat, imi aṭas n yiħricen i seg d-t-ædda akken ad tuyal tettwasen ; tekcem deg ulyaḡdud* teṭṭef amkan s wazal-is di tmetti.

Ihi, dacu i d alyagduḡ ? d acu n wazal i yetṭef di tmetti Taqbaylit ? Amek i d tella tlalit n rṛadyu tis snat ? d acu-ten yiħricen seg-i d-tædda?

Alyagduḡ yenulfa-d deg yiseggasen n 1920¹ yemmal-d agraw n wallalen n usawed n yisallen ama d idles, tadamsa, tazuri, tudert syur uneymas, ama s umeslizraw* ney s tira, akken ad aznen yiwen n yizen i uger n yimesfliden s lemyawla deg yiwen wakud. Yettuneħsab d tasudut* n tmetti, d ttawil n usenqed d usnulfu i d-yettilin di tmetti.

I.1.Tamuyli yef Rṛadyu tazayrit

Tebda-d Rṛadyu tazayrit asmi tella lħukuma n Fransa di Lezzayer. Tædda-d yef waṭas n yiħricen ad d-nebdu awal seg yiseggasen-agi:

1924-1925² anda i d-yenulfa umaṭaf amenzu di lezzayer tamannayt, di tallit-nni yella d takebbanit* tusligt*, yebda yessufuy-d ahil-ines yef lemwaji tilemmasin s (100)watts.

Deg useggas 1926, « PTT³ » i yellan di temnaḡt* n « EUCALYPTUS⁴ » enan ṭṭfen tinilla d ttawil-at titiqaniyin*, ssulin-as (120) watts i yiwen n umesgal* amaynut.

Deg useggas 1928 tenerna yer (600)watts. Maca nezmer ad d-nini rṛadyu tamenzut n lezzayer tella-d yef ufos n fransa.

deg yiseggasen n 1930, yerna-d uħric d amaynut yer tedwilt n rṛadyu « PTT » deg umaṭṭaf n yisallen yaenan izayriyen, fkan azal i uḡawan* “andalus” i d-ttheḡgin-t tdukliwin (Lwidadya d Lmuṣaliya). Rnu yer waya, timsirin n tutlayt n taerabt xas akken drus n wakud i as-n-yettunefken.

Deg yiseggasen n 1935 tella-d tedwilt semman-as abaraz* n « uḡawan n tmura taerabin » ttawin-d deg-s lqeyyad, ttzuxun s wayen txeddem Fransa, d wayen i d-yesfaydi ugduḡ, akken diyen yettili-d uḡawan n caebi ladiya win n leanqa .

Deg useggas n 1938 yerna temyer uħric izzayriyen di rṛadyu, imi yettunefka-asen wakud di tlemmast n wass akked tmeddit, s yisem « akud n taerabt » tettwaxdem i tuḡac d isallen.

¹ D tasuqilt-nntey seg: <http://www.radioalgerie.com>

² Ibid

³ Poste-télégraphe et téléphone.

⁴ D amkan di lezzayer tamanayt, « Lħarac » iwumi qqaren « Lkalitus »

Deg useggas n 1939, yesebles « cix nurdin » eecra tuyac ideg tella tayect « allu trisiti » i yettwasnen ar ass-a, yernu d netta i yellan yeselħay aħric n tuyac .

Di 1949 sēdayen-d amezgun n « Muħemed Ĥilmi », issalen ttcegiēen-ten-id si Lezzayer tamanayt ney si Bgayet.

Ma deg useggas n 1962 teffey Fransa si tmurt n Lezzayer, xas akken leqdic agejdan yef Rṛadyu yella-d yef ufus n yirumyen maca izzayriyen kemlen deg usnarni-ines.

Deg useggas n 1986 tluled Rṛadyu n Lezzayer s yisem “ERRS”⁵ uyalen bḍan-tt yef kraḍ n yiħricen:

- Amaṭṭaf amezwaru: d Rṛadyu tayelnawt* s tutlayt n Taerabt.
- Amaṭṭa wis sin: d Rṛadyu tayelnawt s tutlayt n Teqbaylit.
- Amaṭṭaf wis kraḍ: d Rṛadyu tayelnawt s tutlayt n Tefransist.

I.2. Kra n wawal yef umezruy n umaṭṭaf wis sin⁶

Ger yimaṭṭafen-agi n Rṛadyu n Lezzayer ad d-naf amaṭṭaf wis sin yefkan azal i tutlayt n Teqbaylit akken ad tuyal tettwasen am tutlayin nniḍen (Taerabt, Tarumit,...)

Amaṭṭaf wis sin d Rṛadyu tazzayrit s tutlayt n Teqbaylit, yesēdday-d aħil-is s smus (05) n tantaliyin n tmaziyt (Taqbaylit, Tacawit, Tamzabit, Tacenwit, Tatargit).

Ad nawi awal yef umezruy-is d tallit seg id-iaedda uqbel ad yettwasen s yisem-agi n umaṭṭaf wis sin.

Di tallit-nni mi tella Fransa di tmurt n Lezzayer, yella-d kra n leqdic yef tutlayt n Teqbaylit di Rṛadyu, ayagi yegla-d s waṭas n yibayuren* i tutlayt.

ad d-naf Amenzaḍ* « Wilson⁷ » d « Abed reħman Isker » d imenza i as-yefkan azal i Teqbaylit.

Deg yiseggasen n 1940-1943 ad d-naf leqdic n yirumyen yef teqbaylit ger-asen « Lambert » i yellan d amsadeg* di lwilaya n Tizi-Wezzu akked Massa « Lafag⁸ », aselway n yisallen d Mass « Learbi bisay ».Am akken diyen ula d iqbayliyen « Nebti Arezqi » d « Bugarmuħ ġamila » d wiyad nniḍen sean afus deg waya.

Deg yiseggasen n 1945-1947 Rṛadyu i tselħay Fransa tesa kra n wahilen s Taerabt, ma d yiwen n wahil sawalen-t-id s tutlayt n Teqbaylit, seedayen-d tadwilt syur Masa « Lafag » d tin iwumi qqaren « Lalla Taseedit ». snat n tikal di ddurt azal n snat n tsaetin; aħil-agi i warrac imecṭaħ.

⁵ Entreprise National de Radio Diffusion Sonore

⁶ D tasuqilt-nntey seg : <http://www.radioalgerie.com>

⁷ principe de droit du people, de la radio d'Alger.

⁸ D yiwet n trumit tlul di bgayet « aqbu » tqedec yef teqbaylit imi tettutlay-itt akken iwata.

Seg useggas 1948⁹ d asawen, yebda yettban-d umḍiq n umaṭaf wis sin.

Ad d-naf deg yiseggasen 1964-1967 wid-ak ixedmen di tyamsa semman-as i Rḥadyu n Taqbaylit s yisem n “Le secret du colonialisme”, ma d KATEB Yasin isemma-as: “ Le butin de guerre”.

Deg useggas 1992 yuḥal iban-d umur n umaṭṭaf wis sin di Rḥadyu taynawit* am netta am Rḥadyuwat nniden.

Deg yiseggasen-agi ineggura tutlayt n Tmaziyt tettbini-d ladyad deg useggas 2002 imi yella-d ustaeref s Tmaziyt d tutlayt tayelnawt* ma d aseggas 2005 yettæeddayed wahil-is af 24 n tsaetin akken dayen ad d-naf aṭas n wahil-at i ikecmen yer Rḥadyu di tamiwin yemgaraden anda ttmeslayen Tamaziyt. Ayagi yesbegned Rḥadyu d alyagdud i selḥayen taywalt n Tmaziyt.

Ass-a amaṭaf wis sin, d alyagdud, s tutlayt n Tmaziyt, yefka azal deg usnarni n yidles, d usmekti yef wansayen i d-ḡḡan lejdud; yesawal-d i yemdanen s umata . Ad d-naf aṭas n wawalen, ama d ismawen ney d imyagen, tesmers-iten Rḥadyu tis snat i tikelt tamenzut, ayagi yegla-d s usnarni n umawal n tutlayt-nney.

⁹BEDREDDINE M., 2014, « La communication d’expression amazighe en algérie: des acquis et des attentes”, *Média, communication, langues et langages :ou’ en est tamazight*, Ed HCA. pp. 248-249.

I.3. Rṛadyu tamagdayt* tazayrit

D Amaṭṭaf wis sin, yezga-d di tmurt n Lezzayer tamanayt deg yiwen n umkan i wumi qqaren: « 21 Boulevard des Martyrs 16209 El Mouradia, Alger ».

Amaṭṭaf wis sin d agezdu n Rṛadyu Tazzayrit (ENRS) ssawalen-d s tutlayt n Tmaziyt (Taqbaylit, Tacawit, Tamzabit,...)

Nezmer ad naf uger n yisallen deg: WWW.Radioalgerie.dz.

Allalen n taywelt sean azal di tmeti, maca rṛadyu tis snat tefrari-d ger-asen, imi d allal i yeseddan tutlayt n tmaziyt.

Ahric wis sin

Awal amerđil

Ttfen wawalen iřetđalen amđiq deg umawal n tmaziyt maca ayagi iħuza meřra tutlayin n umađal. imi ulac tutlayt ur d nređtel ara yer tutlayt nniđen. Ad naf ayagi ibder-it-id Mass HADDAD S.: «...*L'emprunt est un phénomène que connaissent beaucoup de langues. Le kabyle y a eu recours, tout au long de son évolution empruntant des centaines de mots...*»¹

Ad d-naf ineymasen n řřadyuwat ssemrasen s tuget awalen iřetđalen. D ayagi ara d nwali deg yixef-agi iwumi ara negg tasleđt i kra n yiymisen n umađtaf wis sin. Ad nebder tabadut n umerđil, d wanawen-is. D tutlayin seg i d-řetđel tmaziyt.

II.1. Tabadut n wawal amerđil

Awal amerđil d aferdis asnilsay, yezmer ad yilli d isem ney d amyag, yezmer diyen ad yili d anuddus. D ttawilat i semerasen-t tutlayin way-ger-asant. Ađas n tezrawin yettwaxedmen yef wawal amerđil, ad d-naf leqdic n kra seg-sen:

Mass DUBOIS.J yenna-d, d asemres n wawlen iberraniyen i kecmen yer tutlayt s teskaniyin-is tsnalsiyn, anekcum-agi nettaf-it mi ara yili lexšař deg tutlayt; ayagi i usnarni n umawal-is.

«... *C'est un phénomène sociolinguistique dans le domaine des contacts des langues. Il y a l'emprunt quand le parler A utilise et finit par intégrer une unité ou un trait linguistique qui existait dans un parler B et que A ne possédant pas, l'unité ou le trait emprunté sont eux-mêmes qualifiés d'emprunts...*»²

Akken ad naf Mass NIKLAS SALMINEN A.; yenna-d awal amerđil d abrid gar iberdan yesnernay amawal n tutlayin. Imi nettaf awal n tutlayt tsemras-it tutlayt nniđen.

«...*l'emprunt fait partie des procédés par lesquels on enrichit le lexique d'une langue. Il consiste à faire apparaître dans un système linguistique un mot provenant d'une autre langue...*»³

Ula d MOREAU MARIE Louise yemselayed yef wawal amerđil yenna-d tutlayin akk řetđlen-t-d awalen yer tiyađ, nezmer ad as-nessiwel tudfa tasnilsayt ayagi d ayen iwulmen i usnarni n tesnilest.

«...*Toute les langues empreintes des mots à d'autres langues, l'emprunt parfois appelé transfert linguistique, est un mécanisme normal de l'évolution linguistique...*»⁴

¹ HADDAD.S, 2005. *Néologie est communication, le cas de journal télévisé kabyle*, Mémoire de magister, Tizi-Ouzou. P.30.

² DUBOIS J ET AL., 1994, *Dictionnaire de langue et des sciences du langage*, Ed Larousse, Paris, P.177.

³ NIKLAS SALMINEN A., *la lexicologie* Rue saint Vincent 12, P.83.

⁴ MOREAU MARIE-L., 1997, *l'acquisition du langage*, cinquième Edition, P.137.

II.2. Tutlayin seg i d-ređđel tmaziyt

II.2.1. imerđilen si tutlayt n taerabt

Tewwi-d tutlayt n tmaziyt ađas n wawalen imerđilen si tutlayin nniđen ladya si tutlayt n taerabt, ay-agi tamentilt-is yettuđal ęer umezruy d ugdud yesseđdacen tameslayt n taerabt, acku yella wassay yezdin snat n tutlayin-agi ger-asen: tamsalt n ddin, rnu ęer waya ađas n leqrun i d-lđant akken. Ayagi ibeggen-it-id Mass HADADDOU: « *Le berbère connait de puis longtemps le phénomène de l'emprunt linguistique. Mais de tous les emprunts, l'arabe est le plus important, du fait non seulement de l'ancienneté de la présence arabe, mais surtout l'influence religieuse et culturelle des arabes...* »⁵

Ad d-nefk amedya ęef Mass Salem CHAKER⁶ imi yeeređ ad yerr leđsab i iređđalen si taerabt di tmaziyt deg wayen yerzan amawal n tantaliyin n tmaziyt (tamacayt, tacelđhit, taqbaylit) ijemeđ-d azal n 200 n wawalen : (110 ismawen) (80 d imyagen) (10 d utđunen).

yefka-d deg ugemmuđ-agi :

Tamacayt: tesseđdec 5% seg wawalen-agi iređđalen.

Tacelđhit: tesseđdec 25% seg wawalen-agi iređđalen.

Taqbaylit: tesseđdac 38% seg wawalen-agi iređđalen.

Ęef leđsab-agi i d-yefka Mass CHAKER d taqbaylit id-yewwin ađas n wawalen seg taerabt ęef tentaliyin nniđen.

Deg wamud-nney nufa-d ddeqs n wawalen iređđalen si tutlayt n taerabt, awalen-agi udfen di tutlayt n tmaziyt, tđfen amđiq agejdan deg umawal, ad ten-naf d awalen nessemras s tuget di yal aħric.

⁵ HADADDOU., 1995, *le guide à la culture berbère*, Ed INA-YAS, Alger. P .249.

⁶ CHAKER S., 2004, « Kabylie : la langue », *Encyclopédie berbère, volume XXVI : Judaïsme-Kabylie*, Edi sud, Aix-en-Provence, pp. 4055-4067.

Ad d-nefk kra n yimediyaten seg wamud:

Awal	Azar
Ssewweq	SQ
Xtir	XTR
Stehzi	THZ
eiwen	EWN
qsed	QSD
Cciwar	CWR
Xebber	XBR
ħuğ	HĞ
Qabel	QBL
Sselea	SLE
Laeqed	EQD
Lbie	BE
Ssuq	SQ
amjahed	JHD
Iqima	LQM
ccaruka	CRK
listiemar	SEMR
şşahra	ŞHR
Mnee	MNE
Tæddi	TED
Qabel	QBL
Fhem	FHM
Ĥkem	HKM
Sellem	SLM

❖ Asemres n tasyunt “U”

Ineymasen semrasen s tuget tasyunt “u”ama di tazwara n tefyirt ney di tseddarin, tasyunt-agi tekka-d si tutlayt n taerabt, ma nekkes tasyunt-agi ur yettbedil ara anamek n tefyirt.

Tikwal nettaf-it d “Wa”

Imedyaten i d-yeddan deg wamud

U diwana tebya ad tenḡer afus..

U diy abrid id iteddun...

D leḡdac u tnac n dqayeq...

U demeen seg tirza n uneylaf amezwaru yer muscu...

U lawan-agi d aeggal n usqamu n leuqqal...

U lezzayer tebya ad tesfasdi si tmusni...

wa azekka ad t-yemlil uneylaf n temḡaddit...

Wa ddiwana n tmurt-nney...

wa ajbad n tesyart ad d-yili ass n 05 meyles i d-iteddun

◆ Tudfa n wawal ameṛḍil di tutlayt n tmaziyt

Aṡas n tazrwin i yetwaxdmen yef tudfa n wawal ameṛḍil di tutlayt-nney, ad d- nebder leqdac n kra deg-sen:

Mass KEHLOUCHE R.; yenna-d nezmer ad neeqel awal ameṛḍil di teqbaylit mi ara yeseu kra n tulmisin: tilayddasin* akked timesnisliyin*.⁷

«...les mots berbèrises sont ceux qui, phonétiquement subissent une adaptation à la base articulatoire du berbère, syntaxiquement se combinent avec les modalités de la langue d'accueil...»

Akken dayen ad d-naf Ayagi ibder-it-id ula d Mass IMARAZEN M.; yenna-d di tutlayt n tmaziyt awalen imeṛḍilen udfen di tesnilest, ḡuzan merra iḡricen di tudert n yall ass, ad d-naf bḡan yef kraḡ n wanawen. Tudfa tella-d s temsertit n wawalen d tudfa ama di temsislit tasnalya

*« ...le berbère présente, de nos jours, beaucoup d'emprunts touchant à divers domaines de la vie quotidienne. Ces emprunt sont classés en trois types selon le degré de leur assimilation et de leur intégration aux systèmes phonétique, phonologique et morphologique du berbère »*⁸

⁷ KAHLOUCHE R., *Critères d'identification de l'emprunt berbère (kabyle)*. p.104.

⁸ IMARAZEN.M., 2007 *Manuel de syntaxe berbère* Ed. H.C.A. Alger .p.31.

- **Iřeřtalen yemmuzyen :**

D awalen ikecmen s telqayt di tutlayt deg yihricen yemxalafen ama d tamsisliit ney tesnalaya, ur d-itbin ara umgired ger wawal amerđil d wawal anařli .

Ilan kra n wawalen imerđilen řfen talya n tmeslayin-nni i ten-id-iređlen, armi uyalen amzun d awalen inařliyen n tmaziyt. Ala imnadiyen d userwes i izemren ad d-begnen amgired yellan , am yireřtalen i d-yusan seg yifiniqiyen.

« ...Ce sont ceux qui ont été complètement intégré sur différents plans (phonétique et morphologique) et qui n'affichent pas de différences ni de spécificités comparés aux mots d'origine berbère... »⁹

Ad d-nekkes imedyaten seg wamud-ntey :

Tudfa* s talya:

- **Addad:**

Addad ilelli	Addad amaruz
Amjahed	Umjahed
Amellem	Umellem
Afellaħ	Ufellaħ
Tařbibt	Tetřibt

- **Amđan**

Asuf	Asget
Amjahed	Imjuhad
Imellem	Imellmen
Afellaħ	Ifellaħen

- **Tawsit**

Unti	Amalay
Tafellaħt	Afellaħ
Tamjahedt	Amjahed

⁹ Ibid

- **Imerđillen immuzyen kan acemma**

D awalen i d-yewwin tazrirt* n tutlayt n tmazyit deg uħric n temsislit kan, yettban-d kan deg lmentaq, imi ġġan tasnalya n tutlayt tanašlit. Kra seg yimerđilen-agi ttfen kra n yeskilen i d-wwint si tutlayt tanašlit am umqim arbadu*.

«... *Ce sont ceux qui ont subi l'influence du berbère sur le plan phonétique et qui ont gardé la morphologie qu'ils affichaient dans leurs langues d'origine...*»¹⁰

Imedyaten

Asuf	Asget
Lħukuma	Lħekma
Şşenea	Şşeneat
Rray	Rryuy
Cwal	Cwalat
Ssuq	Leswaq
Lamař	Lumuř
Leħsab	Leħsabat

Tudfa s temsislit:

B	<u>V</u>
Ly <u>a</u> ba	[Lk <u>a</u> va]
L <u>b</u> iε	[L <u>y</u> iʕ]
Q <u>a</u> bel	[Q <u>a</u> vəl]

D	<u>đ</u>
<u>D</u> axel	[<u>Đ</u> axəl]
Q <u>s</u> ed	[Q <u>s</u> ed]

T	<u>θ</u>
X <u>t</u> ir	[X <u>θ</u> ir]

¹⁰ Ibid pp.31-32.

❖ Uṭṭunen:

Uṭṭunen n tmaziyt ur ttwasemarsen ara slid di kra n tmeslayin n wanzul ladya tatargit. tantaliyin nniđen seqdacen-t amerđil n taerabt, ala sin ar tlata n wawalen i d-yeqqimen di teqbaylit.

Mass HADDADOU yenna-d : «... les chiffres berbère ne sont encore utilisé que dans quelque parlars du sud, principalement le touareg, les autre dialectes utilisent massivement l'emprunt à l'arabe à l'exception de deux ou trois mots demeurées berbère (en kabyle les chiffres supérieure à deux sont tous d'origine arabe.. »¹¹

Ineymasen semrasen diy uṭunen i d-yekkan si taerabt ad nefk imedyaten i d-yeddan deg wamud

Rebea u eecrin (24)

Meyya u tlata u tessein (193)

Alfin u sbaetac (2017)

Setta u eecrin (26)

Sbeetac (17)

• Imerđilen ur nemmuzey ara

D awalen ur netṭif ara talya n tutlayt i ten-t-id iṛeḍlen, awal yeqqim kan akken yella di tutlayt tanašlit, ur ibedel ara ama ayen yerzan talyawit ama d tamsislit. Annaw-agi n yimerđalen d ilmezyen i tt-yessemrasen s waṭas, imi ssexlađen ger tutlayt tanašlit d tutlayt tabarranit.

« ...Ce type d'emprunt a gardé sa structure telle qu'elle est dans la langue d'origine et n'a subi aucune influence morphologique ni même phonétique en passant vers la langue berbère... »¹²

Ad d-nefk kra n yimediyaten seg wamud-nney

- Dima
- Kul

¹¹HADDADOU M-A., OP, Cit, P.230.

¹²IMARAZEN M.,OP,cit, p.32.

II.2.2. Awalen imerđilen si tutlayt n tefransist

Tređel-d tutlayt n tmaziyt awalen yer tefransist maca tantala taqbaylit tessent ktar n tentaliyin tiyađ n tmaziyt tazrirt n tutlayt n tefransist i d-yebdan azal n sin n leqrun aya, ayagi yettkemmil ar ass-a. Mass KEHLOUCHE R., yemmeslay-d yef wawal amerđil si tutlayt n tefransist:

«...le kabyle connait également plus que tous les autres dialectes berbères une grande influence du français qui a commencée depuis près de deux siècles, maintenant à se faire sentir de nous jours...»¹³

ad d-naf tantalaya-agi tettawi-d s tuget si tefransist awalen n tusna, awalen ur nesseqdac ara yal ass, ney awalen ur nelli ara di tmeslayt, imi tamaziyt maci d tutlayt n tusna, yef waya i nettruđu srid yer wawalen-agi n tefransist.

◆ Tudfa n yimerđilen di tutlayt

• Iređalen yemmuzyen

○ Addad

Addad ilelli	Addad amaruz
Tamacint	Tmacinin
Ağadarmi	Uğadarmi

○ Amđan:

Asuf	Asget
Tamacint	Timacinin
Ağadarmi	Iğadarmiyen

• Iređalen yemmuzyen acemma

○ Amđan

Asuf	Asget
Lakul	lakulat
Lkařta	Lkařtat
Lbanka	Lbankat
Laksida	Laksidat
Lfirma	Lfirmat

¹³ KEHLOUCHE R., *L'emprunt lexical et son incidence sur les structures de la langue Berbère*. p12.

- **Iređalen ur nemmuzey ara**

Ad nefk kra n yimediyaten seg wamud

Awalen n tefransist
Juillet
Février
Novembre
Janvier
Avril
Protection
Pétrole

Tamawt

Nufa-d ismawen-agi d isegzelawalen kkan-d si tutlayt n tefransist, smarsen-t-n yineymasen akken llan di tutlayt tanašlit.

Ad d-nefk kra n yimediyaten i d-yeddán deg wamud

J.S.K	Jeunes Sportifs Kabyles
M.O.B	Mouloudia Olympique Bejaia
R.N.D	Le Rassemblement National Démocratique
R.C.D	Rassemblement pour la Culture et la Démocratie
F.L.N	Front de Libération National
D.R.S	Département de renseignement de sécurité.
U.S.M.A	Union Sportif de la Médina d'Alger

Igemmađ uyur nessawed

Nufa-d “152 n wawalen iređalen:

- Iređalen si tutlayt n taerabt: 100 n wawalen.

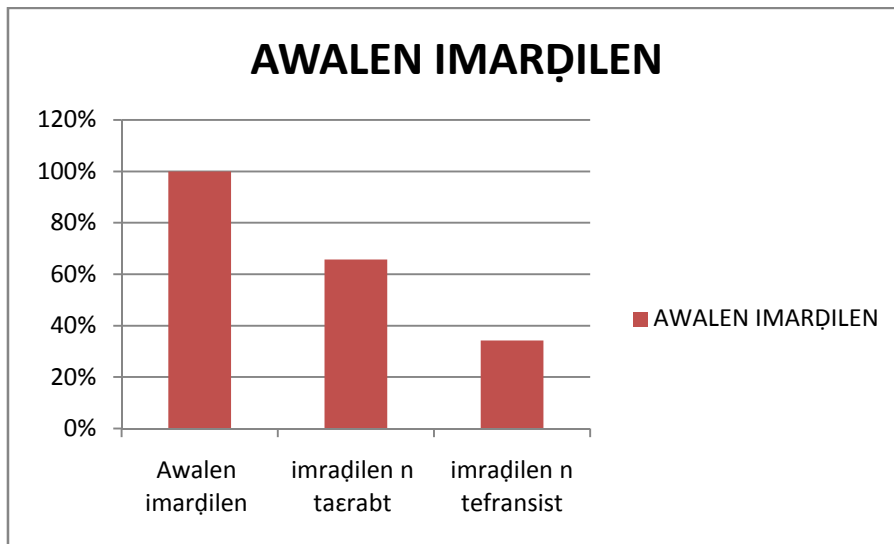
Nufa-d 65,78% n iređalen n taerabt

- Iređalen si tutlayt n tefransist: 52 n wawalen.

Nufa-d 34,21%

Daya ara d nwali di tfelwit-agi d wunuyen*-agi

Awalen imarḍilen	152	100%
imarḍilen n taerabt	100	65.78%
imarḍilen n tefransist	52	34.21%

“Aḡemmud n wawalen imerḍilen i d-yeddān deg wamud”

Tamawt

Di tezrawt-agi i negga nufa-d d awalen imerđilen n taerabt i ssemrasen yineymasen s tuget deg yiyimisen nsen, ayagi bggnen-ay-t-id kra n yineymasen n řřadyu tis snat mi i-asen-nefka kra n yisteqsayen yerzan tudfa n umerđil, nwekked-d agemmud-agi uşur nessawed, s tririt i ay-d fkan, nnan-d d awalen imerđilen n taerabt i seqdacen s tuget acku yal mi ara ĥwiğğen awal, d awal n taerabt i iwulmen ad tesmersen. Di tazwara imi d awal-nni i ysehlen deg unamek, dayen yeqreb s waşas yer tutlaytn n tmaziyt, akken dayen d awalen n taerabt i fehmen umur ameqqran n yimsefliden.

Ma d awalen imerđilen n tefransist, ur ten ssemrasen ara s waşas, imi d rus n yiħricen deg-i ten-id-bedren seqdacen-ten kan mi ara yilin ĥwağğen awal ulac-it s taerabt, ney ticki yettuħetem fell-asen ad d-inin awal akken yella di tutlayt-is, amedya: awalen yerzan tusna ney tujya....¹⁴

Nufa-d deg wamud-agi-nney, tutlayt n tmaziyt trettel-d si tutlayin nniđen (taerabt, tarumit....) awalen ur tessei ara deg umawal-is. İrettalen-agi kra udfen di tutlayt, wiyad ur udifen ara. Seg yiwet n tama ad d-nini awalen irettalen d ibayuren i tutlayt , si tama nniđen tteţfen amkan n wawalen inaşliyen, yef waya ilaq ad ten-nesemres akken iwulem.

¹⁴ Isallen-agi newwi-ten-id s tezrawt i nega i kra ineymasen n umattaf wis sin.

Aḥric wis kraḍ

Tasnulfawalt

Tessemras tutlayt n tmaziyt kra n ttawilat i usnarni n umawal-ines. Asnulfu n wawalen d yiwen ger ttawilat semrasen ineymasen, iswi-nsen ad yemmed unamek n tutlayt. Deg yixef-agi ad d-nwali d acu i d-tasnulfawalt ? D acu n yiberdan d wanawen n usuffey n wawalen?.

III.1.Tabadut n tesnulfawalt

Aṭas n tezrawin yettwaxedmen yef tesnulfawalt, ad naf leqdic n kra seg-sen:

Mass DUBOIS, yenna-d tasnulfawalt d awalen imaynuten i d-snulfayen yemnadiyen, zemren ad ilin d awalen i d-suddumen seg umawal aqdim ney d asnlfu n tayunin* timawalin s uđfar n yilugan d tulluyin* iwatan deg unagraw* n umawal.

«...le néologisme est une unité lexicale (nouveau signifiant ou nouveau rapport signifiant-signifié) fonctionnant dans un modèle de communication déterminé, et qui n'était pas réalisée antérieurement...»¹

Ula d GUILBERT L., yenna-d tasnulfawalt n umawal nezmer ad tt-id-nesbadu s usnulfu n tayunin n umawal timaynutin s useqeed n yilugan n usnulfu ikecmen di lqaleb n umawal.

«...La néologie lexicale se définit par la possibilité de création de nouvelles unités lexicales, en vertu des règles de production incluses dans le système lexical...»²

Akken dayen ad d-naf Mass HADDAD S., deg tezrawt i yexdem, yebđa tasnulfawalt yef sin n wanwen:

- a) Asnulfu yemden: d awal amaynut ama di talya ama deg unamek.
- b) Asnulfu ur yemiden ara: d asnulfu n unamek amaynut i wawal yellan yakan³

❖ Tasnulfawalt di tmaziyt

Di tutlayt n tmaziyt yella-d usemres n wawalen imaynuten seg useggas n 1945, ayagi ad d-tnaf di cnawi iyelnawen ixeddmen yimeynasen iqbayliyen i yettekan deg “ Umussu Ayelnaw Azzayri”⁴.

Ad d-naf smersen kra n wawalen: “Amaziyt” “Tamaziyt” “Ekker a mmis umaziyt”...

Ad naf dayen taggayt n wawalen imaynuten am “izli” “agraw” i d-yeddane deg uyimis i d-yessufey wegraw n yimaziyen deg useggas 1967.

Deg useggas 1974 Lmulud at Mēemmar yessufy-d amawal n tmaziyt tatrart, deg-s ad d-naf awalen imaynuten s tayulin yemgaraden ama dayen yerzan tadamsa, tasertit, ney izefan...

¹DUBOIS.J ET AL, op, cit, P.322.

² GUILBERT L., 1975, *La créativité lexicale*, Larousse, paris, P.31.

³ HADDAD.S., op, Cit, p .08.

⁴ Mauvement National Algérien

Rnu yer-s tajerrumt n tmaziyt i d-yessufey Lmulud at Mɛemar deg useggas n 1976 ad d-naf deg-s awalen yerzan tajerrumt⁵.

III.2.Laṣel n tesnulfawalt

Ma nuḡal yer wawalen imaynuten, ad ten-naf bḍan yef sin n yiḥricen:

III.2.1.Awalen imaynuten i d-yettwadmen seg umawal.

Awalen imaynuten seqdacen ineymasen s tuget kkan-d seg umawal « Tmaziyt tatrart» n Lmulud at Mɛemar, amawal-agi d amsintlay* (Tamaziyt, Tafransist) akked (Tafransist, Tamaziyt) d awalen imaynuten, yeffey-d di tazwara n useggas 1970 syur inelmaden imezyanen⁶.

Ad d-nebder kra seg-sen:

Awal n tmaziyt	Anamek s tefransist
Aselway	Président
Agarkal	Méditerranée
Aymis	Journal
Anemhal	Directeur
Ahil	Programme
Aneylaf	Ministre
Allal	Moyen
Addal	Sport
Amatu	Général
Amezgun	Théâtre
Amalu	ouest
Anzul	sud
Agafa	nord
Asleyamay	Entraîneur
Ayerbaz	Ecole
Tilawit	Réalité
Tasnilsit	Linguistique
Tutlayt	Langue

⁵ MERKITOU K., 2013, *étude lexicale des bulletins d'information radiodiffusés d'expression kabyle*, Mémoire de Magister. P.56.

⁶ ACHAB R., 1995, *la néologie lexicale berbère*, Edition Peeters, PARIS LOUVAIN, p.71.

Tunsibt	Officiel
Tidukkla	Association

III.2.2.Awalen imaynuten semrasen yineymasen

Nufa-d deg wamud-nney kra n wawalen d imaynuten yer umawal n tmaziyt, d ineymasen kan i ten-yessemrasen mi ara d siwlen aymis, ayagi yettuyal yer usnulfu n umawal deg uħric n tyamsa. Ad d-naf Mass HADDAD S., yemmeslay-d yef wayagi di tezrawt-is:

«...En effet, il n'est pas rare de voir les journalistes recourir à la création lexicale linguistique pour être précis, ils le font généralement quand leurs sources, Amaral en l'occurrence, en font défiant il s'agit des cas de création dépassent le cadre mo nématique et constituant des syntagmes...»⁷

Ad d-naf ula d Mass AZIRI B., Yemmeslay-d yef waya yenna-d ineymasen ttadamen-d awalen imaynuten i seqdacen deg umawal n M MEEMRI . Tikwal d nutni s timmad nsen i d-yesnulfayen awalen i ten-ixuşşen.

Imedyaten i d-yeddán deg wamud

- Aselway n tigduda
- Asammer alemmas
- Tajmeet n lumma
- Ajdid n dunit

III.3.Iberdan n usnulfu n wawalen di tmaziyt

III.3.1.Tasnulfawalt s usuddem*

Asuddem⁸ d allal i nesseqdac atas deg usiley n wawalen. Seg yiwen n użar nezmer ad d-nessuddem isem n tigawt, isem n umeggay, isem n wallal, isem akmam, arbib,...

❖ ismawen isuddimen

ismawen isuddimen bđan yef krađ n yiħricen :

- .Isem n tigawt

Isem n tigawt yemmal ayen iderrun, talýiwin tigejdanin

Amedya : Aselmed

⁷ HADDAD S., op, Cit, p.45.

⁸ IMARAZEN M., op, cit, p.36.

Aḥar —→ LMD

Asalay —→ asec₁c₂ec₃

- Isem n umigaw

Isem n umigaw yemmal win yessedran tigawt. Talḥiwin tigejdanin

Amedya: Anaddal

Aḥar —→ ND

Asalay —→ anac₁ac₂

Nessalay-it-id seg yisem “Addal”

Amedya: Amyurar

Aḥar —→ R

Asalay —→ amyuc₁ac₂

Nessalay-it-id seg umyag “Urar”

Amedya: Anelmad

Aḥar —→ LMD

Asalay —→ anec₁c₂ac₃

Akken nezmer ad d- nesiley seg-s: “almud” “almmad” “aselmad”

Aneymas: d isem amalay asuf yekka-d seg yisem n “uymis”

Aḥar —→ YMS

Asalay —→ anec₁ac₂

Nezmer ad nessudem seg-s: “Aneymas” “Tayamsa” “Tamneymist”

- **Isem n wallal**

Isem n wallal yemmal-d tayawsa s wayes tedra tigawt

Amedya: Anafag

Aḥar —→ FG

Asalay —→ anac₁ac₂

❖ **Imyagen isuddimen**⁹

Imyagen isuddimen yettili d asway d amyay ney d attway, iderru-d usuddem n yemyagen ilmend iskkilen s wayes yebḍa wemyag amenzu . amyag ansi-d-yekka usuddem d amyag amenzu.

⁹ IMARAZEN M.OP,Cit, pp.65-67.

○ **Asway**

1. yettili-d usiley n wesway s tmerna n yiwen seg yizwiren-agi : s, ss, sse, ssu, i wemyag amenzu.

Imedyaten

Amyag	Azwir	Amyag asway
Lmed	S	Selmed

○ **Attway**

yettili-d usuddem n uttway slid seg yimyagen isenđanen s tmerna n wezwir : ttu, ttwa, mm.

Amyag	Azwir	Amyag attway
Lmed	Ttwa	Ttwalmed

○ **Amyay**

yettili usiley n wemyay s tmerna n wezwir : my, mye, m.

III.3.2. Tasnulfawalt s ussudes*

Asuddes d lebni, tulmisiin-is d asdukkel n sin wawalen ney uger, seg-s ad d-nessufey awal amaynut.

Mass N ZERRAD., yenna-d: «..La composition est aussi une opération de construction, dont la caractéristique est d'assembler deux mots ou plus pour en faire un troisième...»¹⁰

Assudes yebđa yef sin wanwen

○ **Asuddes s usenđed n sin ney uger n wawalen***

D asentađ n sin ney ugar, n wawalen, mmalen-d yiwet n tyawsa yesean yiwet n tewsit d yiwen n umđan. Nezmer ad t-naf d isem akked yisem ney d isem d umyag. Ney d tanzayt akked yisem.

kra n yimedyaten seg wamud:

- Agreylan “Ger” “aylan”
- Agrakal “Ger” “akal”

¹⁰NAIT ZERRAD K., 1995, *Tajerrumt n tmaziyt tamirant (Taqbaylit) talyiwin*, p.47.

○ **Asuddes yettwacudden s tenzayt ***

Nettaf tasnulfawalt s usuddes, s ucuddu n sin wawalen s tenzayt.

Imedyaten seg wamud

Aselway n tigduda

Axxam n yedles

Iyallen n laman

III. 3.3.Tasnulfawalt s umerđil*

Yal awal ařeđđal di tutlayt d awal amaynut, Mass S CHAKER ., yenna-d tasnulfawalt s umerđil d asekcem yer teqbaylit awalen imaynuten i d-yekkan si tentaliyin nniđen n tmaziyt ama si tmacayt akked tcelhit yer teqbaylit i yetđfen aħric ijehden.

« ...Il s'agit d'introduire en kabyle des néologisme qui viennent d'autre dialectes berbère. Ce sont les termes touaregs et chleuhs qui exercent le trait le plus puissant sur kabyle... »¹¹

Tasnulfawalt s umerđil tezmer ad tili s uređđal agensay ney d azyray.

○ **Ařeđđal agensay**

Tuget n wawalen iřeđđalen igensayen di tmaziyt kkan-d si tentaliyen n tefriqt n ugafa :(tatargit, tacełhit,) ayagi tđder-it-id Massa MERKITOU K., deg tezrawt-is.

«... les néologismes par emprunt interne sont des vocables emprunterais aux autres dialectes berbères.. ».¹²

Akken dayen nufa-ten deg umawal n tmaziyt tatrart.

Ad d-nefk imedyaten i d-yeddan deg wamud

Awal	Lašel-is
Tutlayt	Tacawit
Tasertit	Tamahaqt
Tamaziyt	Tamahaqt
Tzrawt	Tamzabit
Amezruy	Tamacayt
Assay	Tamacayt
Uđđun	Tacełhit

¹¹ CHAKER S.,op, cit.p.4063.

¹² MERKITOU K., op, cit. P.67.

○ **Areṭṭal azyaray**

Tuget n wawalen iṭṭalen izyayayen kkan-d si tutlayin n taerabt d trumit. awalen-agi d ineymasen i ten-id-yernan yer umawal-nsen, ur ten semrasen ara s tuget, nettaf-iten kan di kra n yiħricen ama (tsartit, tujya, addal, timetti...)

kra n yimediyaten seg awalen izyayayen n taerabt

Awalen iṭṭalen izayayen
Mağlis
Ttfaşil
Lexzina
Lewfeq
Lemkalfa
Lemşalħa
lewtayeq
Immetel
Ddur
Ddiwana
Nnwab
Nniđam
Aṭtebaq
Steklef

Awalen izyayayen si tutlayt n tefransist

- Nucléaire
- Station
- Parlement
- Identité
- Normalisation

Tamawt

Nufa-d uguren deg usemres n wawalen imeřdilen, imi yeweer usesmel*nsen acku ur ttwaeqalen ara ma d awalen imeřdilen ur nemmuzey ara ney d awal amrđil s tesnulfawalt.

Amedya: l'internet,...

III.3.4.Tasnulfawalt Tasnamkant*

GUILBERT L., yenna-d tasnulfawalt tasnamkant temgarad yef talyiwin nniđen n tesnulfawalt, imi anamek agejdan yettwasmarsen yella yakan deg umawal nessawal-as anelya* n umawal.

« ...La néologie sémantique se différencie des autres formes de néologie par le fait que la substance signifiante utilisée comme base préexiste dans le lexique en tant que morphème lexical... »¹³

Ṭtuqten imedyaten i d-yeddan deg wamud ad d-nebder kra seg-sen

- **Tabuqalt:** anamek-is amenzu: « **taqbuct** »; d lhila nettara deg-s aman. Ineymasen fkan-as anamek amaynut « araz ».

Imedyaten seg wamud

_Tabuqalt n tefriqt i d-yettilin di Mařar.

_Tarbaet tayenawt ad turar tameddit-agi yef rebea d wezgen yef umkan wis sin n tbuqalt n lafrik.

- **Annar:** Anamek-is amenzu: «annar n userwet». Ineymasen fkan-as anamek amaynut: « leřad »

Md: DRB mebla ccek icebħen deg wannar n 5 juiellet .

- **Fren :**anamek amenzu:« xtir ». Ineymasen fkan-as anamek amaynut «tifranin»
Imedyaten seg wamud:

_Ad ilint tefranin, i deg iřehrawiyen ad xtiren timunant n wakal-nsen .

Igemmađ n wawalen imaynuten deg wamud

Nufa-d « 58» n wawalen imaynuten deg wamud-nney

¹³ GUILBERT L., op, cit, P.64.

Tamawt

Asemres n wawalen imaynuten ur yettuqet ara , imi ineymasen seqdacen akter awalen irettalen n taerabt d tefransist, acku imsefliden ur fehmen ara awalen-agi imaynuten.

Ayagi d ugr imi iswi n uneymas d anadi yef wawalen isehlen akken ad siwđen izen.

Ađas n imawalen i yellan di tmaziyt, ineymasen ufan-d iman nsen ger wađas n iberdan ur zmiren ad fernen yiwen deg-sen¹⁴.

Awalen imaynut di tutlayt n tmaziyt fyen-d seg wađas n yiberdan, nufa-d deg wamud-agi nney, awalen imaynuten i d-yettwadmen seg umawal n tjerrumt tatrart, wiyad d ineymasen i ten-ismarsen deg umawal n tyamsa.

¹⁴ Isallen-agi newwi-ten-id syur ineymasen n řřadyu tis snat mi asen nefka tatastant.

Aḥric wis ukuz

Arwas asnlsay

Yettili-d ubeddel deg umawal n tutlayin imi ttemlilin-t way-ger-aset, ad d-naf tantala taqbaylit yella-d unekcum n wawalen irettalen d wawalen imaynuten si tutlayin nniđen am taerabt d trumit ayagi yegla-d s ubeddel ama di tyessa n tutlayt ama di tseddast ines.

Ad d-naf ineymasen n rradyu tis snat, yellin-d di kra n wuguren n tseddast mi ara d sawalen aymis n teqbaylit. ayagi igelu-d s unekcum n yifardisen iberraniyen yer tutlayt nney ger-aset ad d-naf arwas asnilsay.

Deg yixef-agi ad d-nawi awal yef urwas asnilsay d wanawen-is.

IV.1. Tabadut n wawal arwas asnilsay*

Aṭas n yimusnawen i d-yefkan tabadut n urwas asnilsay, imi yal yiwen amek i t-yettwali, ad d-nefk tabadut n kra deg-sen:

Mass DUBOIS yefka-d tabadut n warwas asnilsay yenna-d, yettili warwas asnilsay mi ara nsemmi tamidrart ney tayawsa tamaynut si tutlayt yer tayed. yezmer ad yili d asuqel n wawal aħarfi ney uddis.

«...On dit qu'il y a calque linguistique quand pour dénommer une notion ou un objet nouveau, une langue "A" traduit un mot simple ou composé appartenant à une langue "B" ..».¹

Ad d-naf ula d Mass KEHLOUCHE R., yenna-d arwas asnilsay d aeiwed n tyessa n umawal n tutlayt taberranit s yiferdisen n tutlayt tanašlit, i yesean anamek yemgarad yef unamek yellan yakan.

«...le calque est une reproduction d'une structure lexicale étrangère avec des éléments de la langue cible, qui a un sens différent de celui de la somme des éléments et qui en principe correspond au modèle... »²

Mass AZIRI B., yenna-d arwas d abrid yesdduklen asulfu n wawal amaynut akked umerdil i d-yekkan si tutlayt tabaranit, aghemmuḍ-agi yekkad seg unermas ger tutlayin, asemres-is yettuqet deg ulyagdud n tmaziyt, yettwaxdem-d s waṭas si tefransist ney si taerabt syen suqulen-t yer walbeed n tentaliyin n tmaziyt .

«...le calque est un procédé qui tient à la fois de la création néologique et de l'emprunt provenant d'une langue étrangère. Résultat du contact entre les langues, il est fréquemment

¹ DUBOIS J., 1994, op, cit .p 73.

² KAHLOUCHE R., *Le bilinguisme* , étude des interférences lexicales chez des locuteurs bilingues. p.24.

utilisé dans des médias en tamazight, le plus souvent conçu en français ou en arabe puis traduit vers un des dialectes amazighes...»³

IV. 2. Anawen n urwas asnilsay

Nufa-d uger n wanawen n urwas asnilsay, ger-asen ad d-nebder:

IV.2.1. Arwas Asnamkan*

Arwas asnamkan d abeddel n unamek n tutlayt tanašlit “A” yer tutlayt taberranit “b”, abeddel-agi yettili-d s urđal n unamek n wawal mebla talya, ayagi yessemgarad-it yef unamek anašli.

Christian Nicolas yenna-d «*le calque sémantique est le processus de transfert de signification d’une langue “A” à une langue “B” et aussi par métonymie, le resultat de ce transfert... »⁴*

➤ Imedyaten seg wamud:

- **Iwehha-d yer lqima n cfawat akked umezruy, yessduklen Fransa d Lezzayer.**

“Iwehha” d amyag, anamek-ines di teqbaylit d “askan” ama n tyawsa ney d awehhi yer umdan. Ineymasen fkan-as anamek “acara” d arwas si taerabt.

Anamek iwatan i tefyirt-agi:

- Ibeder-d ney “yuder-d” lqima n cfawat akked umezruy, yessduklen Fransa d Lezzayer.
- **Ad ibed imdebar n lhukuma azekka ihi yef lehhu n lecyal.**

“Lehhu” damyag yesea anamek di teqbaylit “tikli” d arwas si taerabt “tasyir”.

Tafyirt-agi xdem-as-d tasuqilt si taerabt.

Anamek iwatan:

- Ad ibed imdebar n lhukuma azekka, ad iwali (ad imuqqel) ma lehhun lecyal.
- **Ur ntettu ara DRB mebla ccek icebhen deg wannar meqqren n 5 juillet.**

Awal “cbaħa” di teqbaylit nettak-it i wemdan ney i tayawsa, d arwas si taerabt “tazyin” .

Anamek iwulmen i tefyirt-agi:

- Ur nttettu ara DRB mebla ccek i yefkan cbaħa i wannar n 5 juillet.

³AZIRI B., 2009, *Néologismes et calques dans les médias Amazighes*, HCA, p.173.

⁴Ibid, p.74.

- **Diwana tebya ad teŋger afus**, i usnarni n lerzaq di Lezzayer (...)

D arwas si taerabt imi di tmaziyt amyag “nġer”nssemars-it i unġar n ubrid ney n usyar, deg umedy-a-gi yesea anamek nniđen.

Anamek iwulmen:

- Diwana tebya ad teger afus, i usnarni n lerzaq di Lezzayer (...)

IV.2.2. Arwas asnalay*

Mass BERKAI B., yefka-d tabadut-is yenna-d arwas asnalay d ttawil i nessemras i usnulfu n unamek amaynut, ayagi yettili-d s usuqel n unamek-a-gi seg tyessa n umawal aberřani yer tantala n teqbaylit.

«...le calque morphologique est un procédé qui consiste à la création d'une nouvelle signification dans la structure est calquée sur celle d'un signifiant étranger dont on emprunte le signifie...»⁵

Massa MERKITOU K., tenna-d d asuqel n tmiđranin timaynutin ur nelli ara di teqbayli, ad naf annaw-a-gi n urwas s talya tuddist n sin n wawalen ney uger.

«... Ils se présentent sous forme de lexie composées ou encore complexes...»⁶

Ineymasen n řřadyu tikwal suqulen-d iđrisen n yisallen awal s wawal, ayagi igelu-d s usexreb n unamek d talya n wawal.

Imedyaten seg wamud

- **Awal n teqbaylit + Arettal**

Iyallen n laman	→	les forces de la sécurité
Taxxamt n tjara	→	la chambre de commerce
Aylif n leqraya	→	secteur de l'enseignement
Tabuqalt n ddunit	→	la coupe du monde

⁵BERKAI B., 2007, Lexique de linguistique Français, Anglais, Tamazight, édition, L'Harmattan. Paris, P37.

⁶MERKITOU K., op, cit, p. 99.

- **Arettal + awal n teqbaylit**

Lihala n tegnawt —————> Al aħwal al ġawiya

Ajdid n ddunit —————> Axir axbar al ealam

- **Awal arettal + arettal**

Lewtayeġ ibyumitriyen —————> Al watyiq al byumitriya

- **Arwas vesean uger n sin wawalen**

Aneylaf n lumur n berra —————> Wazir addawla al xariġiya

Ulyu n tselwit n tigduda —————> Ielan raisat al ġumhuriya

Agraw n tmura yedduklen —————> Maġmueat ittiħad adduwal

- **Arwas n tesnalya d wawalen imaynuten**

Isallen n waddal —————> Les informations du sports

Aħil n tmendawt —————> Programme constitutionnelle

aselway n tigduda —————> Le präsident de la république

- **Arwas ur nesēi ara tanzayt**

Tutlayt tunšibt —————> la langue officielle

Tarbaet tayennawt —————> L'équipe national

IV.2.3.Arwas aseddasan

Arwas n tseddast iħuza lebni n tefyirt, tamentilt n waya d asuqel n wawal s wawal si tutlayt taberranit yer tantala taqbaylit, ayagi yessexrab tayessa n tefyirt.

«... Il consist dans la transposition de la structure syntaxique d'un syntagme libre ou d'une suite figée d'une langue source vers la langue cible. On forme ainsi un mot composé, une expression ou même une phrase avec des mots de la langue cible sur le model syntaxique de la langue source..»⁷

Ula d Mass MERKITOU K., tefka-d tabadut-is tenna-d arwas aseddasan d aṛḍal s tyessa n umawal aberṛani, aṛeṭṭal-agi yetthaz lebni n tefyirt.

« Le calque syntaxique est un emprunt d'une structure syntaxique étrangère. Cet emprunt touche la construction des phrases..»⁸

Yettili-d urwas di tseddast mi ara nessemres «**win**», «**d tin**», «**d wid**».

Asemres n «win», «d tin», «d wid» nettaf-it s tuget yer yineymasen n umaṭṭaf wis sin, imi iswi nsen ad kksen allus, maca asemres-is yessexrab anamek n tefyirt, acku ma nekkes-iten ur ixerrebb ara unamek.

Imedyaten seg wamud

1.(...) Leğwab syur buxaṛša crif d **win** ger **wid** yettrebbin iyuzad.

- (...) Leğwab syur buxaṛša crif d yiwen ger wid yettrebbin iyuzad (...)

2. Imeelmen n larzaq **d wid** yesseftayen deg uħric n tfellaħt.

- Imeelmen ixeddmn di lerzaq, yesseftayen deg aħric n tfellaħt (...)

Akken dayen nufa-d asemres n wawal **ilmend** d arwas i d-yekkan si tutlayt tafransist “ a l’occasion”

1.Ssrabes n laman DRS mazal ad ikemmel **ilmend** n uqaeed ifazen(...)

- Ssrabes n laman DRS mazal ad ikemmel, i uqaeed ifazen(...)

⁷ Ibid, p.75.

⁸MERKITOU K., OP, cit,p.108.

2. Isteqsiyen ad ilin ass n lexmis 24 **ilmend** n usteklef s wugur n ccwalat di llakulat (...)

- Isteqsiyen ad ilin ass n lexmis 24, i usteklef s wugur n ccwalat di llakulat (...)

Akken dayen ad d-naf tudfa n kra n yiferdisen ur nelli ara di teqbaylit « **iwakken** »,

« **d akken** » « **akken** », « **belli** » kkan-d si tutlayt n tefransist ilaq ad ttwaksen si tefyar-agi.

Imedyaten seg wamud

1. Tidukla n lafrik i yessutren seg ugraw n tmura yedduklen **akken** ad ikemmel deg usurif n tifrat n temsalt taşehrawit.

- Tidukla n lafrik i yessutren seg ugraw n tmura yedduklen, ad ikemmel deg usurif n tifrat n temsalt taşehrawit.

2. «Ban ki-monn» i yessutren si lhukuma n israil **akken** ad teħbes deg wahil-agi n lebni n tnezduyin.

- «Ban ki-monn» i yessutren si lhukuma n israil, ad teħbes deg wahil-agi n lebni n tnezduyin.

3. Imdanen byan ad qesden tiyiwanin anda i zedyen **iwakken** ad jarden iman-nsen.

- Imdanen byan ad qesden tiyiwanin anda i zedyen, ad jarden iman-nsen.

4. Hmed uyehya yesea ttmee meqqren, **iwakken** ad yeqqim yef uqarru n ukabar.

- Hmed uyehya yesea ttmee meqqren, ad yeqqim d aqarru n ukabar.

5. Aylif n lumur n d axel, ixebber-d **belli win** yebyan ad d-ħuğğen useggas n 2016 atah ajerred ad yebdu ass n lexmis-agi.

- Aylif n lumur n d axel, ixebber-d, **wid** yebyan ad d-ħuğğen useggas n 2016 ajerred ad yebdu ass n lexmis-agi.

6. Imceggae n leğnas yer surya yenna-d, **belli** iearɗed-d merra idisan ara iħedren i lemcawrat-agi(...)

- Imceggae n leğnas yer surya, iearɗed-d merra idisan ara iħedren i lemcawrat-agi.

7. Aneylaf n lebni akked tnezduyin yesfehm-d **belli** tazeqqa n tżalit n lġameε, leçyal-is wwđen 25% (...)

- Aneylaf n lebni d tnezduyin yesfehm-d; tazeqqa n tżalit n lġameε, leçyal-is wwđen 25% (...)

Imedyaten nniđen n urwas aseddasay

- Hmed u yeħya yeqqim yeħ uqaru n ukabar:
Anamek iwulmen di tefyirt-agi:

Hmed u yeħya yeqim d aselway n ukabar

- Arazen n tefriqt:
Anamek iwulmen di tefyirt-agi:
Arazen n waddal n tefriqt

Yettili-d urwas asnilsay s waħas yer yineymasen, acku ttawin-d isallen si tutlayin nniđen (taerabt ney tafransist), suqulen-ten-id akken llan yer teqbaylit awal s wawal .Yeħ waya yettbeddil unamek n wawalen. Imi yal tutlayt tesεa ilugan-is, temgarad yeħ tayed ama deg umawal ney di tseddast..

Tagrayt Tamatut

Tagrayt

Tutlayt d aferdis agejdan di tmetti, imi dayen yesemras umdan di tudert-is n yal ass.

Ad d-naf tutlayt n tmaziyt tet̄tef kra n tarrayin i usnarni n umawal-is, s usemres n yiberdan d yilugan iwatan, am tesnulfawalt i d-yessenfalayen tiyawsiwin tatararin s usuddem d usuddes, d wawal amer̄dil yet̄t̄fen am̄diq agejdan deg umawal n tmaziyt; imi iħuza akk iħricen n tudert (tusna, tadamsa, tasartit,...) yudef ula di tyamsa n teqbaylit .

Aseqdec n tutlayt n teqbaylit deg ulyagdud yessebgen-d lexšaş deg umawal-is, imi ulac awalen yerzan tusna. Akken d aġen ad d-naf ineymasen seqdacen s tuget tutlayin tiberraniyin (taerabt, tafransist) ttawin-d inumak semrasen-ten deg umawal n teqbaylit d tentaliyin nniġen ayagi yegla-d s wuguren meqqren daya i ten-yeġġan yellin-d deg warwas asnilsay.

Deg tezrawt-agi i negga, nesleđ tutlayt semrasen yineymasen n umaġtaf wis sin deg wayen yerzan amawal n tyamsa. Tasleđt-nney tewwi-d awal yef wawal amer̄dil; yal awal nezrew-it nenna-d tutlayt seg-id yekka. Akken dayen nessufey-d merra awalen imaynuten sqedcen yineymasen deg yisallen-nsen. Yer tagara neşşawed nufa-d azal n 65,78% n wawalen imer̄dilen n taerabt, d wazal n 34,21% n wawalen i d-rett̄len si tutlayt n tefransist , ayagi ibegn-ay-d d tutlayt n taerabt seg i d-rett̄len yineymasen uger n wawalen n tefransist.

diġen n -nuda deg yiferdisen n tutlayt, nemlal-d yiwen n ufardis arway iwumi neqqar arwas asnilsay, i issexraben anamek n tefyirt.Tamentilt n waya d asuqel n wawalen si tutlayin tibaraniyin (Taerabt, tarumit), d lexšaş yellan deg umawal n tmaziyt.

Iswi-nney yer tagara n tezrawt, nessawed nesbegen-d tawuri n umer̄dil d tesnulfawalt deg umawal n tmaziyt i d-yewwin ibayuren i tutlayt. Dayen arwas asnilsay ilaq ad neeređ ad t-nessemres ilugan n tseddast akken iwata.

Nessaram tazrawt-agi i negga ad tili d abayur i win ara tt-yeġren; dayen ad yili ugar n leqdic yerzan asentel-agi. Imi nekkenti nezrew kan yiwet n tantala, d taqbaylit, ur nessawed ar ad nħaz merra tantaliyin(tacawit, tamzabit, tatargit,..)

Tiybula

Tiybula :

- AZIRI B., 2009, *Néologie et calques dans les media amazighes*, Edition HCA, Alger.
- ACHAB R., 1995, *La néologie lexicale berbère*, Edition Peeters, Paris Louvain.
- BEDREDDINE M., 2014, “ Média, communication, langues et langages :ou’ en est tamazight”
La communication d’expression amazighe en Algérie: des acquis et des attentes, Edition HCA, Alger, p. 248-249.
- BERKAI A., 2009, *lexique de la linguistique Français, Anglais-Tamazight*, Edition Achab, Tizi-Ouzou.
- CHAKER S., 1998, *Manuel de linguistique berbère I, l’harmattan*, Edition Paris.
- CHAKER S., 2004, « Kabylie : la langue », *Encyclopédie berbère, volume XXVI: Judaïsme-Kabylie*, Edisud, Aix-en-Provence, p. 4055-4067.
- DUBOIS J ET AL., 1994, *Dictionnaire de linguistique et des sciences de langage*, Edition Larousse, Paris.
- GUILBERT L., 1975, *La créativité lexicale*, Larousse, Edition Paris.
- HADDADOU M A., 2000, *le guide de la culture berbère*, Edition Ina-yass, Paris.
- HADDAD S., 2005, *Néologie est communication; le cas de journal télévisé kabyle*, Mémoire De magister, Tizi-Ouzou.
- IMARAZEN M., 2007, *Manuel de syntaxe berbère*, Edition HCA, Alger.
- KEHLOUCHE R., 1996, Critères d’identification des emprunts en berbère (kabyle), cahier de linguistique sociale; linguistique antophologie, université de Rouen.
- KEHLOUCHE R., 1993, l’emprunt lexical et son incidence sur les structures de la langue le cas du berbère (kabyle) au contact de l’arabe et du français, Actes du symposium linguistique franco-algérien de corti.
- LEHMAN A et MARTIN- B-F., 1988, *Introduction à la lexicologie (sémantique et morphologie)*, Edition Nathan, Paris.
- MAMMERI M., 2008, *Amaral n Tmaziyt tatrart* , Edition Alger, CNRPAH.

MAHRAZI M., 2013, *Lexique de didactique et des sciences du langage* (Français-Amazigh, Amazigh- Français), Edition HCA, Alger.

MERKITOU K., 2013, *étude lexicale des bulletins d'information radiodiffuses d'expression kabyle*, Mémoire de magister, Tizi-Ouzou.

MOREAU MARIE L., 1997, *l'acquisition du langage*, cinquième édition.

NICOLAS-SELMEN A., 1997, *La lexicologie*, Armand Colin Masson, Edition Paris.

NAIT ZERRAD K., 1995, *Tajerrumt n tmaziyt tamirant (Taqbaylit) talyiwin*, Edition ENAG.

Amawal

Tamaziyt_Tafransist

Awal s tmaziyt	Anamek-is s tefransist
Amsintlay	Bilingue
Assuddes	Composition
Assuddem	Dérivation
Arwas asnilsay	Calque linguistique
Azeyray	Externe
Agensay	Interne
Ameṛḍil	Emprunt
Amqim arbadu	L'article défini
Asesmel	Classement
Amesgal	Emetteur
Aḏawan	Musique
Abaraz	Concert
Amesdag	Architecte
Alyagdud	Mass-Média
Amenḏad	Architecte
Amsliḏraw	Télévision
Amussu	Mouvement
Aslugen	La normalisation
Aneḏfar	Adopter
Imeynasen	militant
Ibayuren	Les avantages
Tamendawt	Constution
Tamesbayurt	Riche
Taywelt	communication
Tullmisin	Caractéristique
Takebanit	Entreprise
Tasnamka	Sémantique
Tusligt	privée
Tamnaḏt	Région
Tatiqanit	Technique

Tayunt	Unité
Tilaydasin	Morphologique
Tisnamkiyin	Sémantique
Timsisliyin	Phonologique
Tayelnawt	National
Tayenawit	National
Tudfa	L'intégration
Tazirt	L'influence
Tasnulfawalt	La Néologie
Tudfa s talya	Intégration morphologique
Amqim arbadu	L'article défini
Arwas asnamkan	Calque sémantique
Arwas asnalayay	Calque Morphologique
Arwas aseddas	Calque syntaxique
Tasnalya	Morphologie
Tanfalit	Expression
Taseddast	Syntaxe

Awalen imerđilen

Awalen iretalen n taerabt i d-yeddane deg wamud

I.Imyagen

Amyag	Azar
Fhem	FHM
Hkem	HKM
Elem	ELM
Mnee	MNE
Teeddi	TED
Debbar	DBR
Nejmae	NJM
Qaeed	QED
Sselem	SLM
Qqedem	SLM
qmen	QDM
Xebber	XBR
Ilzem	LZM
Qeddem	QDM
Acrak	CRK
Xtir	XTR
Qsed	QSD

II. Ismawen

Iretalen yemmuzyen		Iretalen yemmuzyen kan acemma		Iretalen ur nemmuzey ara
Asuf	Asget	Asuf	Asget	Dima
Afellaḥ	Ifellaḥen	Alef	Luluf	Mkul
Axšim	Ixšimen	Aerab	Ieraben	Umbaed
Aqdim	Iqdimen	Ccek	/	Ela xaṭer
Ağundi	Iğundiyen	ccwal	Ccwalat	
Amallem	Imeallmen	Ccaṛṭ	Ccuṛuṭ	
Cyel	Lecyal	Cceda	Ccedat	
Ddula	Ddulat	Ddin	/	
Lešlaḥ	Leḥsabat	Daxel	/	
Lebni	Lbenyan	Leḥsab	Leḥsabat	
Ṭbib	Ṭtebbat	Laman	/	
Tarbaet	Tirebbuyae	Lexmis	Lexmisat	
		Lamaṛ	Lumuṛ	
		Leğmae	Leğwamee	
		Larbae	Larebeet	
		Lğens	Leğnas	
		Lmeṛša	Lmaṛšat	
		Lmelk	Lemlak	
		Laeqel	Leequl	
		Leğwab	Leğwabat	
		Læssa	Læssat	
		Lqanun	leqwanen	
		Letniyen	/	
		Leqraya	/	
		Lmuja	Lmujat	
		Lfayda	Lfaydat	
		Lğiha	Lğihat	
		Lyaba	Leywabi	
		Lḥukuma	Lḥukumat	
		Lbie	/	
		Mselxir	/	
		Rṛay	Rryuy	
		Rrzeq	Lerzaq	
		Ssmae	/	
		Şşenea	Şşeneat	
		Ssuma	Sumat	
		Ssmaḥ	/	
		Şeḥra	Şeḥrat	
		şşef	Leşfuf	
		Ssuq	Leswaq	
		Tjara	Tjarat	
		Ttesriḥ	Ttesriḥat	
		Zzedma	zzedmat	
		Zzawiya	zzawiyat	

III. Uṭunen

Uṭṭun
Alef
Alfin u sbaetac
Alfin
Amelyun
Amelyar
Xemsin
Xemsa utesein
Luluf
Meyya u tlata u tesein
Mitin
Mitin u settin
Meyya utlata u tesein
Rebein
Setta utmanyin
Setta uæecrin
Sbae miya
Tmentac
Tlata
Tmanya usebein
Waḥed u tlatin
Waḥed u rebein

Awalen iṛeṭṭalen n trumit:

I.Ismawen:

Iṛeṭṭalen yemmuzyen	Iṛeṭṭalen yemmuzyen acemma	Iṛeṭṭalen ur nemmuzey ara
Ağadarmi Tamacint	Lbac Lbanka Lfirma Marikan Trisiti	Archive Avril Biométrie Basket-ball Centre Croncri Civil Calonge Congo Cadette Décision Février Genève Hand-ball Junior Juillet Janvier Kilomètre La police Les tonnes La cassé Mondial Novembre Protection Pré affectation Pétrole Paris Pourcentage Russ Sénior Tritisme Trisomie Technologie Volley-ball

II. Imyagen:

Imyagen
_Stenyi
_Serkli

Awalen imaynuten

Tasnulfawalt s usuddem

Awalen	Asentel		Asnager	Awal s tefransist
	Azar	Asalay		
Aneymas	YMS	Ac ₁ ec ₂ c ₃ ac ₄	05	Journaliste
Anemhal	MHL	Anec ₁ c ₂ ac ₃	12	Directeur
Aselmad	LMD	Ac ₁ ec ₂ ac ₃	08	Enseignant
Anelmad	LMD	Anec ₁ c ₂ ac ₃	10	Elève
Anaddal	DL	Anac ₁ c ₂ ac ₃	21	Sportif
Anafag	FG	Anac ₁ ac ₂	01	Aéroport
Tinaddalin	DL	Tinac ₁ c ₂ ac ₃ in	11	Sportives
Inurar	RR	Inuc ₁ ac ₂	10	joueur

Tasnulfawalt s usuddes

Awalen	Asentel		Asnager	Awal s tefransist
	Azar	Asalay		
Tagraylant	GYL	Tac ₁ c ₂ ac ₃ c ₄ nt	01	International
Agrekal	GRKL	Ac ₁ c ₂ ec ₃ ac ₄	01	Méditerranée

Tasnulfawalt s umerḍil agensay

Awalen	Asentel		Asnager	Awal s tefransist
	Azar	Asalay		
Amezruy	ZRY	Amec ₁ c ₂ uc ₃	04	Histoire
Assay	SY	Ac ₁ ac ₂	05	Relation
Tutlayt	TLY	C ₁ uc ₂ c ₃ ac ₄ t	24	Langue
Tasertit	TSRT	C ₁ ac ₂ ec ₃ c ₄ it	10	Politique
Tamaziyt	TMZY	C ₁ ac ₂ ac ₃ ic ₄ t	15	Berbère
Tazrawt	ZRW	Tac ₁ c ₂ ac ₃ t	03	Etude
Uṭun	ṬN			Numéro

Aṛeṭṭal azeyray

Awalen	Asentel		Asnager
	Azar	Asalay	
Aṭṭebaḡ	TḃQ	Ac ₁ c ₂ ec ₃ ac ₄	02
Ddur	DR	C ₁ uc ₂	02
Ddiwana	DWN	C ₁ ic ₂ ac ₃ a	15
Immetel	MTL	Ic ₁ ec ₂ ec ₃	07
Nnwab	NWB	C ₁ c ₂ ac ₃	10
Nniḡam	NDM	C ₁ ic ₂ aC ₃	08
Maḡlis	MḡLS	Mac ₁ c ₂ ic ₃	03
Lexzina	XZN	Lec ₁ c ₂ ic ₃ a	07
Lemkalfa	MKLF	Lec ₁ c ₂ ac ₃ c ₄ a	07
Lemṣalḡa	MṣLH	Lec ₁ c ₂ ac ₃ c ₄ a	04
Lewtayeḡ	WTQ	Lec ₁ c ₂ ayec ₃	08
Lewfaq	WFQ	Lec ₁ c ₂ ac ₃	04
Steklef	KLF	Stec ₁ c ₂ ec ₃	05
Ttfaṣil	FṢL	Tc ₁ ac ₂ ic ₃	10

Awalen i d-yettwadmen seg umawal “Tajerumt n tmaziyt tatrart”.

Awalen	Asentel		Asnager	Awal s tefransist
	Azar	Asalay		
Aselway	SLWY	Asec ₁ c ₂ ay	10	Présidant
Amedya	MDY	Ac ₁ ec ₂ c ₃ a	03	Exemple
Aṛeṭṭal	RṬL	Ac ₁ ec ₂ ac ₃	04	Emprunt
Asdawan	SDW	Ac ₁ c ₂ ac ₃ an	12	Universitaire
Amenzad	MNḲD	Ac ₁ ec ₂ c ₃ ac ₄	02	Commando
Asqamu	SQM	Ac ₁ c ₂ ac ₃ u	17	Comité
Azul	ZL	Ac ₁ uc ₂	15	Bonjour
Aswir	SWR	Ac ₁ c ₂ iC ₃	11	Niveau
Agdud	GD	Ac ₁ c ₂ uc ₃	06	Peuple
Aymis	YMS	Ac ₁ c ₂ iC ₃	11	Journal

Ahil	HL	Ac1ic ₂	03	Programme
Addal	DL	Ac1ac ₂	15	Sport
Amalu	ML	Ac ₁ ac ₂ u	03	Ouest
Anzul	NZL	Ac ₁ c ₂ uc ₃	03	Sud
Agafa	GF	Ac ₁ ac	03	Nord
Asleymay	SLYM	Asc ₁ ec ₂ c ₃ ay	12	Entraîneur
Ayerbaz	YBZ	Ac ₁ ec ₂ c ₃ ac ₄	06	Ecole
Isallen	SLN	Ic ₁ ac ₂ ec ₃	12	Information
Ikayaden	KYDN	Ic ₁ ac ₂ ac ₃ en	06	Examen
Tadamsa	DMS	Tac ₁ ac ₂ c ₃ a	12	Economie
Tamendawt	MND	Tac ₁ ec ₂ c ₃ ac ₄ t	17	Constitution
Taselwit	SLW	Tac ₁ ec ₂ c ₃ it	12	Président
Tayiwant	YWN	Tac ₁ ic ₂ ac ₃ t	04	Commune
Timetti	TMT	Tic ₁ ec ₂ i	05	Société
Tigduda	TGD	Tic ₁ c ₂ uc ₃ a	13	République
Tabayurt	BYR	Tac ₁ ac ₂ uc ₃	10	Avantage
Tidukkla	DKL	Tic ₁ uc ₂ c ₃ a	18	Association

Tasestant

Nefka uger n yisteqsiyen i ukuz n yineymasen n r̄radyu tis snat, neṣṣawed yer tririyin-agi :

1) Amek i d-sewjadem aymis-nwen?

Farida ayt Eli Sa'ïd:

Di tazwara yal aneymas i yiman-is, mbaed ad d-nemlil d taggayin

Zineb ayt Dris:

Nettemlili d taggayin, maca yal aneymas s weḥric-is

Malika Eggad:

Yella "Briefing" nessewjad-d aymis, mbaed yal aneymas i yiman-is

ʿabd el Ḥamid Ṭahrawi:

Yal aneymas i yiman-is

2) Aḥal n wakud i yettaṭaf uymis?

F) Akud n uymis 3 n dqayeq d asawen.

Z) yal aymis amek, tikwal nettæṭṭil

M) Ayagi icud yer isalen melmi ara d-wejden, nettataf akud ktar n tutlayin nniḍen acku nessuqul-d awalen yer tqbaylit.

H) nettataf azal n snat n tsaetin d asawen

3) Ansi i d-tettawim isallen? D acu n ttawil i t-sexdamem?

F) Nettawi-d tikwal si r̄radyu-wat(r̄radyu 1, 2) s ttawil n Gmail

Z) Nettawi-d si r̄radyu-wat tidiganin(Bgayet, tizi wezzu,...)d r̄radyu-wat tinemḍanin(qsentina, stîf, wehran, sidi beleebbas,...) s ttawil-at n linternet ney nettemsawal way-ger-aney.

M) Tikwal nettawi-d yer ineymasen, d inemhalen n (les stations) s ttawil-at n linternet ney s wallal n uglaway.

H) si r̄adyu-wat tidiganin, s ttawil n linternet ney nettceyiε ineymasen i ay-d-yettawin isallen

4) Ma yella ttaken-awen-d aymis s lekmal ney ala?

F) Ala, d izewlen kan iy-d-ttaken nekni nesnarnay-iten.

Z) Ad ay-d-fken isallen nekni ad ten-snarni.

M) Ttaken-ay-d izewlan igejdanen, nekkni nesnarnay-aten.

H) Ala, d izewlan igejdanen, nekkni nesnarnay-iten.

5) Amek i d suqqulem iymisen-nwen?

F) Ala, ur d nessuqul ara, d nekkni iten-id-yettheffin

Z) Nettawi-d izewlen si r̄aru-wat nniḍen s tutlayin n (taerabt d trumit) nesεa tilelli deg usuqel nsen, awid kan ad nessiweḍ izen.

M) Nessuqul-d anamek, nekkat amek ara d nawi ayen yettwafehmen, nekk tikwal seqsayey wid iyi-yugaren di tmusni.

H) Nessuqul-d si tutlayin nniḍen(taerabt d tefransist) tikwal nessuqul-d awal s wawal.

6) Acu n wuguren i d-ttemplim di tsuqilt i t-xeddmem?

F) Ur nettaf ara awalen ara d nini, tikwal nettaf awalen s tfransist d awezyi ad d-naf anamek-is s teqbaylit, swaya nettaeraḍ ad nedwar awal-nni akken nniḍen iwakken ad as-nerwel i wawal-nni n tefransist, maca ayagi yewεer aḥas.

Z) Ur nettaf ara kra n wawalen, mi ara d xedmey aymis s teqbaylit tikwal z̄zay fell-i ad smersey awal n trumit, ur as-d-ttafey ara amek ara t-id-suqley maca ayagi yettuḥettem fell-i.

M) uguren n tsuqilt, ur nettaf ara awalen usriden , qbala di lmaεna

H) ulac uguren i d-ttafey di tsuqilt.

7) Acuyer tessemmasem awalen imerḍilen deg yiymisen ?

F) Imi d awalen yudfen di tutlayt, d awalen n yal ass ladiya imerḍilen n taerabt.

Z) Tutlayt-nney tcud yer tutlayin nniden(taerabt, tarumit).D asentel i yeselhayen ayagi lukan am nek ad smersey kan awalen n teqbaylit.

M) Semrasey awalen imerdilen akken ur semrasey ara awalen imaynuten.

H) Nessexlaq ger wawalen imerdilen n taerabt d yimerdilen n tefransist acku ur nettaf ara awalen s teqbaylit.

8) ma yella tessemrasem tasnulfawalt?

F) Ala ur nesseqdac ara tasnulfawalt, imi ur ten-nfehhem ara.

Z) ih, nessemras tasnulfawalt maca awi-yufan ad nemsefham yef yiwen n wawal.

M) Ur ten-ssemrasey ara imi ur ten fehhmey ara .

H) Tikwal semrasey wid n usegzawal n IRCAM.

9) Amek i t-fernem ger userwes n wawalen imerdilen d tesnulfawalt?

F) yal tikelt mi ara yiliy hwaqgey ad smersey awal ad d-ddmey awal amerdil n taerabt ney tafrafnist, wala ad smersey awalen imaynuten.

Z) D awalen imerdilen n taerabt i semrasey acku d wigi i ysehlen deg unamek.

M) D awalem imerdilen imi awalen imaynuten ur ten fehmen ara yimsefliden.

H) Semrasey-ten d isin, diyen af lehşab n usentel ad waliy anwa ara smersey.

10) Ma yella tesam agerdis n tmaziyt?

F) Ala, lemday tayamsa n taerabt, maca sney taqbaylit.

Z) Ala, ur seiş ara, lemdey kan tayamsa n taerabt.

M) Ala, ur seiş ara agerdis n tmaziyt maca lemday tamaziyt sney ad aruy.

H) Ala, ur seiş ara.

11) Amek i ttwalin ineymasen tutlayt n tmaziyt?

F) Tennerna s waşas yef wamek tella zik.

Z) Tennerna s waṭas acku aṭas ay-lemden tutlay n tmaziyt, tekcem deg waṭas n wallalen.

M) Tennerna s waṭas laḍya aseggas-agi aneggaru 2015 deg id nnan tamaziyt ad tuyal d tunṣibt.

Ḥ) Ttwaliy tutlayt n tmaziyt simmal yer zdat.

12) Amek i tezmer tyamsa ad tesseḥbiber yef tutlayt n tmaziyt?

F) S usemres-ines di yal aḥric.

Z) S Usekcem n tutlayt di yal aḥric d useḥfeḍ-ines i tsuta i d-iteddun

M) S usemres n Tutlayt akken ilaq, d uwexxer yef usexleḍ n tutlayin(Tεrabt, Tarumit)

Ḥ) S useḥbiber yef yidles-ines.

Taferkit n yimsulya

Tafarkit n yimsulya

1. divers		
date de collecte :	26/01/2016	
lieu :	Village	
support de l'enregistrement :	Numérique	
durée de l'enregistrement :	12mn52s	
lieu de l'enregistrement :	Alger	
sujet de l'enregistrement :	Les information	
Y avait-il un public ?	NON	
Référence	/	
2. enquêté		
(Nom :)	AYT ALI SAID Farida	
Date de naissance :	10.07.1967	
Sexe :	F	
Village d'origine :	/	/
Tribu :	/	/
Domicile actuel (village, région):	/	
Dialecte parlé, (nom donné par le locuteur à son parler)	Kabyle	/
Autre (s) langue (s) parlée (s) :	Arabe, Français	/
(Au travail :)	Kabyle, Français	
(À la maison :)	Kabyle	
Séjour (s) à l'étranger	/	/
Durée du/des séjour(s)	/	/
Scolarité et formation	Journalisme	
Langue(s) de l'enseignement reçu :	/	/
Profession :	/	/
Personne(s) ayant joué un rôle dans l'apprentissage linguistique (par exemple son père, sa mère, personne avec qui le locuteur a passé son enfance)		
- lien de parenté, relation avec la personne :	/	/
- lieu d'origine :	/	/
- scolarité (et langues d'enseignement) :	Arabe, Français	
situation familiale (mariage(s), enfants) :	/	/
langue (s) parlée (s) par le conjoint :	Kabyle	/

attitude du locuteur par rapport à sa langue et à sa façon de parler :	/	
3. Collecteur		
nom, prénom:	LARBI Samira	BOUARABA Dihia
langue (s) parlée (s) :	Kabyle	Kabyle
origine :	Kabyle	Kabyle
relation enquêteur-enquêté :		
4. Debriefing		
conscience du micro :	/	
attitude du locuteur par rapport à l'enregistrement :	/	
attitude du locuteur par rapport à l'entretien, aux questions posées...	/	
5. Autres infos	/	

1. divers		
date de collecte :	18 /03/2016	
lieu :	Village	
support de l'enregistrement :	Numérique	
durée de l'enregistrement :	03mn40s	
lieu de l'enregistrement :	Alger	
sujet de l'enregistrement :	Les informations	
Y avait-il un public ?		
Référence		
2. enquêté		
(Nom :)	AIT DRIS Zineb	
Date de naissance :	06.07.1982	
Sexe :	F	
Village d'origine :	/	/
Tribu :	/	/
Domicile actuel (village, région):	/	/
Dialecte parlé, (nom donné par le locuteur à son parler)	Kabyle	/
Autre (s) langue (s) parlée (s) :	Arabe, Français	/
(Au travail :)	/	/
(À la maison :)	Kabyle	/
Séjour (s) à l'étranger	/	/
Durée du/des séjour(s)	/	/
Scolarité et formation	Journalisme	
Langue(s) de l'enseignement reçu :	/	/
Profession :	Journalisme	/
Personne(s) ayant joué un rôle dans l'apprentissage linguistique (par exemple son père, sa mère, personne avec qui le locuteur a passé son enfance)		
- lien de parenté, relation avec la personne :	/	/
- lieu d'origine :	/	/
- scolarité (et langues d'enseignement) :	Arabe	/
situation familiale (mariage(s), enfants) :	/	/
langue (s) parlée (s) par le conjoint :	Kabyle	/

attitude du locuteur par rapport à sa langue et à sa façon de parler :	/	
3. Collecteur		
nom, prénom:	LARBI Samira	BOUARABA Dihia
langue (s) parlée (s) :	Kabyle	Kabyle
origine :	Kabyle	Kabyle
relation enquêteur-enquêté :		
4. Debriefing		
conscience du micro :	/	
attitude du locuteur par rapport à l'enregistrement :	/	
attitude du locuteur par rapport à l'entretien, aux questions posées...	/	
5. Autres infos	/	

1. divers		
date de collecte :	30 /01/2016	
lieu :	Village	
support de l'enregistrement :	Numérique	
durée de l'enregistrement :	21mn29s	
lieu de l'enregistrement :	Alger	
sujet de l'enregistrement :	Les informations	
Y avait-il un public ?		
Référence		
2. enquêté		
(Nom :)	AGGAD Malika	
Date de naissance :	20.12.1977	
Sexe :	F	
Village d'origine :	/	/
Tribu :		
Domicile actuel (village, région):	Alger	Hydra
Dialecte parlé, (nom donné par le locuteur à son parler)	Arabe , Français	
Autre (s) langue (s) parlée (s) :	/	/
(Au travail :)	/	/
(À la maison :)	Kabyle	/
Séjour (s) à l'étranger	/	/
Durée du/des séjour(s)	/	
Scolarité et formation	/	
Langue(s) de l'enseignement reçu :	Arabe	/
Profession :	Journalisme	/
Personne(s) ayant joué un rôle dans l'apprentissage linguistique (par exemple son père, sa mère, personne avec qui le locuteur a passé son enfance)		
- lien de parenté, relation avec la personne :	Ma mère	Mon père et mes frères
- lieu d'origine :	Béjaia	Béjaia
- scolarité (et langues d'enseignement) :	/	/
situation familiale (mariage(s), enfants) :	Marié et mère de 2 enfants	/
langue (s) parlée (s) par le conjoint :	Kabyle, Arabe, Français	/

attitude du locuteur par rapport à sa langue et à sa façon de parler :	/	
3. Collecteur		
nom, prénom:	LARBI Samira	BOUARABA Dihia
langue (s) parlée (s) :	Kabyle	Kabyle
origine :	Kabyle	Kabyle
relation enquêteur-enquêté :		
4. Debriefing		
conscience du micro :	/	
attitude du locuteur par rapport à l'enregistrement :	/	
attitude du locuteur par rapport à l'entretien, aux questions posées...	/	
5. Autres infos		
/		

1. divers		
date de collecte :	21 /03/2016	
lieu :	Village	
support de l'enregistrement :	Numérique	
durée de l'enregistrement :	03mn22s	
lieu de l'enregistrement :	Alger	
sujet de l'enregistrement :	Les informations	
Y avait-il un public ?	NON	
Référence	/	
2. enquêté		
(Nom :)	TAHRAWI Abd El Hamid	
Date de naissance :	/	
Sexe :	M	
Village d'origine :	/	/
Tribu :	/	/
Domicile actuel (village, région):	Azazga	/
Dialecte parlé, (nom donné par le locuteur à son parler)	Kabyle /	
Autre (s) langue (s) parlée (s) :	Français, Arabe, Anglais /	
(Au travail :)	Kabyle, Français, Arabe /	
(À la maison :)	Kabyle /	
Séjour (s) à l'étranger	Plusieurs /	
Durée du/des séjour(s)	1 semaine /	
Scolarité et formation	Universitaire /Tic/Anglais Communication	
Langue(s) de l'enseignement reçu :	Arabe / Français	
Profession :	Journalisme	Ex : Responsable
Personne(s) ayant joué un rôle dans l'apprentissage linguistique (par exemple son père, sa mère, personne avec qui le locuteur a passé son enfance)		
- lien de parenté, relation avec la personne :	/	/
- lieu d'origine :	/	/
- scolarité (et langues d'enseignement) :	Arabe, Français, Anglais /	
situation familiale (mariage(s), enfants) :	/	/
langue (s) parlée (s) par le conjoint :	Kabyle /	

attitude du locuteur par rapport à sa langue et à sa façon de parler :	/	
3. Collecteur		
nom, prénom:	LARBI Samira	BOUARABA Dihia
langue (s) parlée (s) :	Kabyle	Kabyle
origine :	Kabyle	Kabyle
relation enquêteur-enquêté :		
4. Debriefing		
conscience du micro :	/	
attitude du locuteur par rapport à l'enregistrement :	/	
attitude du locuteur par rapport à l'entretien, aux questions posées...	/	
5. Autres infos	/	

Amud

Aymis amezwaru

Aymis-agi yella-d syur Farida Ayt Aeli Saëid, tessedda-t-id yef lehðac n yid d tnac n tedqiqin d tnin u xemsin n tugnitin, ass n 19 /01/2016.

[aɣmis l̥əħdaɣ jiðwən farida ajetafliɣaɣid

Aymis n lehðac, yid-wen Farida ayt Eli Saëid.

ɣabdəlməlkəsəl̥l̥al azəkka ðiləkwat

Eəbd l̥mlek sellal azekka, di leywat

adəssəfqað ahilnunəɣmu ðilwilaj jagi nəssəħra aləddzajər

ad yessefqað ahil n unegmu di lwilaya-agi n sseħra n Lezzayer.

ħəjəbzituni anəɣlaf ɣɣəməzuhað ðiθirza nθlaθawuɣsən ɣarfransa aɣsagi

Ṭayeb ZITUNI aneylaf n yimjuhad, di terza n tlata n wussan ɣer fransa. Ass-agi

ðipari iwəħad ɣalqiman nħħfawaθ

di “ Paris ”, iwəħha-d ɣer lqima n ccfawat

ak°əðuməzruj igəzðuklən fransa jakk°əð ləddzajər

akked umezruy i yesduklen Fransa akked Lezzayer

imalmən iðdzajrijən bəana aðsəwqən s̥səlfansən ɣərɣusu

Iməllmen izzayriyen; bɣan ad sewqən sseleə nsen ɣer “Russ”

uðəmfən siθirza unəɣlaf aməzwaru ɣərmusko uðibabriðidiθəddun

” u ðeməen seg tirza n uneylaf amezwaru ɣer “Mousco” u diɣ abrid id-i teddun

aɣsθənjin lafqað ajetəssisəhlən lbif nəssla: θazajriθ θiɣsuq naɣrus

ad stenyin laeqed ara yessisehlen lbie n sseleə tazayrit di ssuq n “Russ”.

ðiadisabiba θiðukla l̥lafrik θəssawəl aɣsagi wəɣraw θmurajəddəklən

Di “Adis abiba”; tidukla n l’afrique tessawel ass-agi i wegraw n tmura yedduklen

aðiwəl adjəssəwəjəð lbuɣ iðg°iisəħrawijən adxθirən θimunənt p̥p°axal nsən

ad iyiwəl, ad d-yessewjed lbuɣt i deg-i isəħrawiyen ad xtiren timunnent n wakal-nsen.

azul maɣra fəllawən asəlwaj ntixðuða abədlazizbutafliaq

Azul merra fell-awen, Aselway n tigduda Eabd leaziz BUTEFLIQA

jemlal aṣṣaki jakəd iuriṭug°unubasuzu asəlwaj nziḫ nətmurθ nənizirja
yemlal ass-agi akked “AURISON Ubasu boujou” aselway n zik n tmurt n nijirya

ulawanagi ḏfəḡḡəl nusqamun nəlfuq̄qal nθiḏukla nllafrik
u lawan-agi d aeggal n usqamu n leuqqal n tidukla n l’afrique.

urisug°unubasuzu igəṣṣulin θaməddiḏagi θirzajnəs ḡḡiwənwaṣṣ ɤər θmurθ n̄nax
AURISON ubassun boujou i yessulin tameddit-agi tirza-ines deg yiwen n wass yer tmurt

m̄ba:ḏ ihi imigəmfawar ak̄k°əḏ usəlwaj, t̄tigḏuḏ a:bəblaziz butəfliqa
umbaed ihi, mi yemcawar akked uselway n tigduda “Eebd leaziz BUTEFLIQA

rəmtan la:mamra anəṣlaf llumur nbaṛra ḏi adiṭabəba
Remṭan LEEMAMRA aneylaf n lumur n berra, di “ADDIS-ABEBA”

jəmlal iwəmfawar ak°əḏ inəṣlafən nbəṛra ntmurθ lifriqja
yemlal i umcawar akked ineylafən n lumur n berra n tmurt n lifriqya

ṛp°adda ak°əḏ nizirja amakkən igḡəmlal ak̄k°əḏ unəṣlaf nlor n̄vəṛra ntmurθ
n wadda akked nijirya, am wakken i yemlal akked uneylaf n lumur n berra n tmurt n “

litjupirəmtan la:mamra dima ḏiadiṭabiba jəmmugriθ ḏaxən usəlwaj
Letyuwi”, Remṭan LAEMAMRA dima di “ADDIS-ABEBA”, yemmuger-it dayən uselway

nəlpəvləman ntmura θifriqijin θiḏukla llafrik ḏɤa ɤar θagara
n “ le parlement” n tmura tifriqiyin. Tidukla n lafrik, dya yer tagara

unəjma: wis waḥəḏuθlaθin nim̄məθlən ndima nətmura ntiḏukla llafrik
n unejmae wis wahed u tlatin (31) n yimmetlen n dima n tmura n tidukla n lafrik,

θəṣṣawəl aṣṣagi iwəṛraw tmura jəḏḏuklən aḏiwiwəl iwakkən aḏiḫθir
tessawel ass-agi i weḡraw n tmura yedduklen, ad iyiwel iwakken ad xtiren

məlmi aradjili lvot iḏgi iṭəḥrawijən aḏəḫθirən θimunənt ṛp°akal nsən
melmi ara d yili lbut; i deg iṣəḥrawiyen ad xtiren timunnent n wakal nsen.

θiḏukla llafrik igəṣṣuθrən səṛraw ntmura jəḏḏuklən
Tidukla n lafrik i yessutren seg uḡraw n tmura yedduklen

Akkæn adikæmmæl ðægsurif ntifraθ ntæmsalt θaḡæhrawiθ
akken ad ikemmel, deg usurif n tifrat n temsalt taṣeḡrawit

ifi fæddan θura ræbfinisægg°asæn anæwlaḡ gḡæmzuhað tæjæbzituni
i yef iæeddan tura i rebein (40) n yiseggasen. Aneylaf n yemjuḡad, Ṭeyeb ZITUNI

sægg°asagi ðiθirza nætlaθa ppuṣsan wæθ θmurθ næfransa
seg wass-agi di tirza n tlata (03) n wussan yer tmurt n Fransa,

jæmmug°riθ aṣṣagi usælwaj næṣṣinal nfransa gæwæw læwfi
yemmuger-it ass-agi uselway n ssina n Fransa “GERARD Larcher”,

wazækka aθjæmlil unæwlaḡ tæmḡaddiθ zunwilyudwijo amakkæn
wa azekka ad t-yemlil uneylaf n temḡaddit “JEAN Lodrian” am wakken

ara θjæmlil usælwaj ntæzmaḡθ lḡomor nætmurθ næfransa klod bætolon
ara t-yemlil; uselway n tejmæet n lumur n tmurt n Fransa “CLAUD Bartolone”.

waṣṣagi ði pari tæjæb zituni jæmmæslajæd ujænna
Ass-agi di “Paris” Ṭeyeb ZITUNI yemmeslay-d yenna

bælli ilaq adnæfk lqima iffawaθ akkæð umæzruj igæzḡuklæn fransa ðlæddzajær jænna
belli; ilaq ad d-nefk lqima i ccfawat akked umezruy i yesduklen Fransa d Lezzayer yenna:

ur ilaqara anæθæhzi ðægg°ajæn jællan ðamæzruj jakk° ð ffawaθ maḡagælla
« *ur ilaq ara ad nestehzi deg wayen yellan d amezruy, wigi akk d ccfawat ma d-yella*

læddzajær ðæfransa wæant adæfkænt lsas idzæhdæn ilæmḡawna ðæjḡaruḡa ppaḡarasænt
Lezzayer d Fransa byan-t ad fken-t lsas igæhden i lemæawna, d ccaruka way-ger-asent. »

tæjæbzitun idivæðræn lḡqima isḡan læs arḡiv amakkæn ðawæn idiænna
Ṭeyeb ZITUNI i d-ibedren lqima i seæn” les archives” am wakken d ayeen i d-yenna:

urilaqara anæθæhzi ði θæmsirθ nuzaræw nuklijæ igæḡdæm listiḡmar næfransa ði
« *ur ilaq ara ad nestehzi di temsalt n ujarreb nucléaire, i yessexdem listiemer n Fransa di*

ḡæḡæhra ælædzæjær
Ṣṣeḡra n Lezzayer. »

Læwæt azækka ðiænna arajili unæwlaḡ amæzwaru ḡabdælmælæk sællal

Leywat, azekka dinna ara yili uneylaf amezwaru« Eebd Lmalek SELLAL»

Tax°niffs adissafqəd ahil unəgmu di lwilajaki nə□□əhra nətmurθ

d tagnit ara yessefqed, ahil n unegmu di lwilaya-agi n Şşehra n tmurt;

ffsfa□il səgg°umkan akkəd hasan safudi adivəd jimdəbbar nəlhukuma ihi azəkka

ttfaşil seg umkan akked Hasan SAUDI: Ad ibed yimdeber n lhukuma azekka

ihi afləhhu lləşbal dəgsən diləmqar nəlwilaja dəttəşiwant na:flu dəlbəjəd

ihi yef leħhu n lecyal deg-sen di lemcam n lwilaya d tyiwant n Aflu d Lbeyed

akk°əd haşsi rrməl dəlwilaja jəttəşwasnən susufəş nəlgaz

akked Hasi rrmel d lwilaya yettwasnen s usufay n lgaz.

aşsa θəttəşnađi aţttəşθi dəghrifən nniđən abridagi azđiđ

Ass-a, tettnadi ad t-sefti deg yihricen nniđen. Abrid-agi ajdid

iθəndžər θmurθ nnaş jəlla uvriđ jəttəşawin wər wadaja dəlwəwat

tenđer tmurt nney, yella ubrid yettawin ger Yerdəya d Leywat

aftəşzi nwaħduşəmsin llilikometr uton aməşwaru ləşbal lhan

yef teyzi n waħed uxəmsin (51) n likilumitr; uţtun amezwaru; lecyal lhan

đgəs akkən iglaq lhal arθam

deg-s akken ilaq lhal; yef tama

pp°əvriđ ntəmafint jəşşawadən gar lddžəlfə dəlwəwat aftəşzi

n ubrid n tmacinin yessawadən ger Ğelfa d Leywat yef teyzi n

nməjja uθmanja llilikometr

meyya u tmanyin (180) n lekilumetr,

rəbşin bəlməja kan igəlhan ləşbal dgəs jəttəşorəddzu adfakkən

rebein bel meyya (40 %) kan i yelhan n lecyal deg-s, yetturađu ad fakken

garanəş dzuddžalaf usba:taf

ger-aney d zuđ alaf u sbaətaç (2017).

θirza jagi θisnaθ nşabdəlmələk səllal wər ləwəwat atas ittəşorəddžan iməşdəş agi]

Tirza-agi tis snat n Eebd Lmalek SELLAL yer leywaṭ atas i tturġan i mezday-agi

[dilǝdzɪha nħasi r̄rmel aḍjəssars uzro nvəḍdu ləvni llastasju tajḍit nusufax

Di lġiha n Ħassi r̄rmel, ad yesers uzru n beddu n lebnni n “la station” tajḍit n usufey n

nətrisiti amak̄kən araθəvḍu θajəḍ ḍəgħəḍdim aħrif nətmaṛriθ ula ḍnəftsa səlqimas

trisiti, am wakken ara tebdū tayed deg uxeddīm. Aħric n tmarit ula d netta s lqima-s

imi ḍluluf nimaṛraħən ibarṛanijən itt̄sidiqəsḍən ḍin̄na imi ḍin̄na iθəlla z̄zawəja
nətiḍdzarija

imi d luluf n yimaraħən ibaraniyen itt̄-id-iqesden dinna, imi dinna i tella zzawya n
tiġariya,

jən̄na jəḿḍəbbər p̄p̄°əħrif nətmaṛriθ

yenna yemḍebar n uħric n tmarit:

[imawlan l̄larzaq ḍwid iḡssəfθajən ḍəg°uħrif nətfəllaħθ z̄ran wagi iḍazəkka nətḍamsa
Imawlan n lerzaq d wid i yesfetayen deg uħric n tfellaħt, z̄ran d wagi i d-azekka n tdamsa
n

nətmurθ n̄nax arθama p̄p̄°əħrif nəḍənfa lak tt̄smaṛriθ

murt nney, yer tama n uħric n s̄šenəa akked d tmarit

siləwəṭ ḥasən safudi siṛradju θisnaθ n

Seg Leywaṭ Ħasan SAƏUDI si r̄adyu tis snat:

[θaḍamsa nətmurθ lqanun azḍiḍ ḍwahil nəlxəḍma ajḍiḍ nrəbfa isəgg°asən

Tadamsa n tmurt, lqanun ajdid d wahil n lxedma ajdid n rebəa (40) n yiseggasen

ifi araθəḍdu ḍdiwana ntmurθ n̄nax aħil aki ajḍiḍ isi ḍdiwana θəbxa at̄rər afus iwsnarni

yef ara teddu diwana n tmurt-nney, aħil-agi ajdid yi-s ddiwana tebya ad teger afus i
usnarni

l̄larzaq l̄lḍdzajər ḍuħaḍər xaf θḍamsa tadzzajriθ jasin muħus]

n lerzaq n lezzayer d uħader yef tdamsa tazayrit. “Yasin MUħUS”

[tasətratidziθ agi θajḍit

Tastratiġit-agi tajḍit

θfəg̃g̃ən asjhəð nəl̥xəðma sravəs nəd̥diwana aslməðnsən ðusəd̥zhəd nəl̥fəss̥a ði θlisa tæggen aseghed n lxedma; srabes n diwana, aselmed-nsen d useghed n læssa di tlisa ðusishəl nət̥d̥z̥ara imfəlmən l̥larzaq ðilmarʔaθ arna ʔurəs avəd̥d̥əl sjisal̥lən l̥l̥əm̥fawna d usishel n tğara. Imealmen n lerzaq di lmersa, terna ɣur-s abdel n yisalen d lem̥eawna [nəsraʔəs nəd̥diwana nəl̥vaʔʔani jənn̥a bard̥dz̥ud̥z̥ ɦamid ðimðəbb̥ər ði θnəmhalt n l̥ladwan]

srabes n ddiwana n lbarani. Yenna “BERĞUĞ Һamid” d imðebar di tnemhalt n ladwan

[anəmhal flajən l̥ladwan qədd̥ur bən ʔahar jəsuth̥ər ði sravəs nəd̥diwana að snarnin Nnan ielayen n ladwan, “Qedur BEN ʔAHER” yessuter di ssrabes n ddiwana ad snarnin

lxəðma nsən aðsd̥z̥əhdən l̥fəss̥a waðfiwnən ðəg̃nəg̃mu ðəʔts̥d̥amsa nət̥murθ] di lxedma-nsen, ad sğehden læssa, wa ad eiwnen deg unegmu d tdamsa n tmurt.

[arjiðis nlqanun agi az̥ðið nəd̥diwana aðjili uʔawəð ntmuʔli ðilqanun

ɣer yides n leqanun-agi ajdid n ddiwana, ad d-yili ueawed n tmuʔli deg lqanun

nət̥vzarθ ləmlax̥ nəd̥d̥ula jənn̥a unəʔlaf ntəðrimθ abdaʔr̥əɦman bənxəlf̥a]

n tebzart, lemlak n ddula, yenna uneylaf n tedrim”t ʔabd Rreɦman BEN KALFA”

[s̥sravəs nəd̥diwana s̥fan azal ntmənt̥af naləf niʔəgalən igvədd̥ən

ssrabes n ddiwana, yesea azal n smenʔʔac (18) n alef n yiəeggalen i ibedden;

ama ðθlisa ðəgnafax̥ən n lmarʔaθ n θmurθ

ama di tlisa deg yinafagen d lmarʔat n tmurt.

xədd̥mən af ush̥vivər ʔaf tdamsa n θmurθ

lxeddmən ɣef useh̥biber, ɣef tdamsa n tmurt

d usishəl mərə n təmsal iwið iqdfən ði lqanun]

d usishel merra n temsal n wid iqeddcen deg lqanun.

[ud̥diwana ntmurθ naʔ ðəʔsəg̃g̃as alfinurvaʔaf θəsk̥fməd aləf iməljarən

Wa ddiwana n tmurt-nney, aseggas n alfin u sbaeʔac (2014) teskecm-d alef (1000)

imelyaren

idinarən jafni rəb̥fin bilmija p̥drim l̥xzina n bajl̥ək uθnwa atkəməl

idinaren; yaeni rebain di Imeyya(40%)n udrim deg lezzina n baylek, u tenwa ad t-kemmel

ðagsækfəm p°drim

deg usekcem n wedrim,

laðba d taliθ agi ðgidsubbən, læswam lpiṭṭrol idisəfhəm ḥamid barḍḍzudḍ

ladaḡa deg tallit-agi deg i d-subben leswam n lwwiṭṭrul, i d-yessefhem “Ḥamid BARĠUĠ “

siḍḍiwana nətṃurθnṃṃṃ dima dəgmikro njasin muḥus]

si ddiwana n tmurt-nney, dima deg umikru n “Yacin MUḥUS”

[imalmən idzajrijən laðṣa wiðak iqədfən ðəg°uḥrif nṣənfa nisufar putḥḥi

Imeelmen izzayriyen, ladaḡa wid-akk iqeddacen deg uḥric n ṣṣeneə n yisufar n wucci

ḍəmfən ad səwqən səlfənsən kərsuq nərṭus suṭurən silḥukuma atəmfawar jak°əd rṭus

ḍeməen ad sewqen sseleə-nseṃ yer ssuq n rrus, ssutren seg lḥukuma ad temcawar akked rrus

kəflaqəd arajəṣṣishlən kəf ṣṣəlfəṣa tadzzajriθ adḡfəm kər ṣṣuq n rṭus ḍəmfən aṭas

yef laeqəd ara yessisehlen yef sseleə tazayrit, ad d-tekcem yer ssuq n rrus ḍeməen aṭas i

iṭirza arajawin anəḃlaf aməzwaru ḍg°agḡ°ur navril kər θmurθ n rṭus

tirza ara yawin aneylaf amezwaru deg waggur n «Avril» yer tmurt n Rrus.

ḍikra gəmfalmən agi

Di kra seg yeməalmen-a

idsnəzma asagi θəxamt nətṣara ak°əḍ ṣṣənfa lakasi

i d-snejmae ass-agi texxamt n tjara akked ṣṣeneə «la cassé»

ḍəg°mikro lindaḥḥəḍḍad

deg umikru n “Lynda ḤEDDAD”

vəgnənd ləbḃinsən adsəwqən ṣṣəlfəṣa nsən kər ṣṣuq n rṭus]

begnen-d lebyi-nseṃ, ad sewqen sseleə-nseṃ yer ssuq n Rrus.

[uləḍzzajər təṃṃa aṭṣəsəfajḍi siθmusni ḍ təknoluṣi nətṃurθ nmarikan

U lezzayer tebya ad d-tesfaydi si tmusni d teknoloji n tmurt n marikan.

Ġg°ajen jafnan asəxzən nəlɤəlla nətɤəllihθ flaxatar ləɤzzajər tənɤa atədmən θagəlla inəs
Deg wayen yaenan asexzen n lyella n tfellaht; ela xaṭer lezzayer tebya ad teḍmen tagella
ines

Ajaki ivanəd ði θəmliliθ bəɤdɤəma iθəhḍar
aya-agi iban-d deg temlilit beddema i teḥḍar

ula tmqəɤdɤəməθ nmarikan di ləɤzzajər ɤaf tiknolozi
ula d timqəɤdɤəmt n Marikan di Lezzayer yef tiknuluji

naɤ ftsawilaθ agi izḍiḍən iwsəxzən nəlɤəlla nətɤəllaḥθ
ney ttawil-at-agi ijdiden i usexzen n lyella n tfellaht.

adənsəl izidris bajis imḍəbbər llakul idjəlhan sunaḍi nuhrif nətɤəllaḥθ
Ad d-nsel i “Yidir BAYYIS”, Imḍebber n llakul i d-yelhan s unadi deg uḥric n tfellaht

zəsəqsaθ jusəf sinawi]
yesseqsa-t “Yusef SINAWI “

[aɤlif llomor nḍdaxəl ixbrəd bəlli wiḍ ivɤan aḍḥudɤzən usəgg°as n
Aylif n lumur n daxel, ixebber-d belli wid yebyan ad d-ḥuḡḡen useggas

zudɤalaf usəttaf aḥah
zuḡ alaf useṭṭac (2016) atah

azaṛəḍ əɤjəvḍu as ləxmis agi tmanjawfəfrin zanvji waḍiḍum alma
ajarred ad yebdu ass n lexmis-agi, tmanyə uəecrin(28)Janvier wa ad-idum alama

ḍxəmsawfəfrin fivrji
d xemsa uəecrin (25) Février

waɤvaḍ ntəsɤarθ əɤjili as nxəmsə məɤrəs idiḍəɤdun
wa əjbad n tesyart ad d-yili ass n xemsa (05) di meyrəs i d-itəddun.

aɤlif nloromor ndaxəl idisfəhmən bəlli azaṛəḍ iwṭṭski ḍəg°zvaḍ ntəsɤarθ ara jəvḍun ihi
Aylif n lumur n daxel i d-yesfehmen belli ajarred i uttekki n ujbəd n tesyart ara yəbdu
ihi

læxmisagi zdatnaþ adjili sæfttsawil nlantixnat ðilæssit p°æxlif lomor ndaxæl
 lexmis-agi sdat-nney ad d-yili s ttawil n “l’internet” deg “le site” n weylif n lumur n dixel
 niþ mæddæn zæmræn aðqæðæn ðixiwaniin anda zðæn iwakæn aðzarðæn iman nsæn
 ney medden zemren ad qessden tiyiwanin anda i zedyen iwakken ad jarden iman-nsen.

ðægsallæn lvaṛrani asæwzæð ðilæmfawraθ llæhna gær lhukuma nsurja zak° θama
 Deg yisalen n lbarrani; asewjed di lemcawrat n lehna ger lhukuma n surya akked tama

θaximθ asæwjæð jæftskæmil stifan dimistora imfæggaf llæðznas bæṛ surja jænna
 taxsimt, asewjed yettkemmil « Stephan DEMO STORA » imceggæ n lægnas yer surya

yenna-d bælli ifarðæd mæṛra iðisan ara jhæðræn ilmṛawraθ agi arajævðun
 yenna-d belli iæarð-d merra idisan ara ihæðren i lemcawra-t-agi, ara yebdun

ldzæmfajagi zdaθnaþ
 lǵemea-agi sdat-ney

ði zunib afukan udifkara tttsfaṛil afismawæn gæmdæbræn isurijæn
 di genève; acu kan ur d-yefki ara tfaṛil yef yismawen n yimðebren isuriyen,

jak°æð imæθlæn nama θaximθ idinjæð aðhæðræn ilmṛawraθagi n zunib°
 akked immetlen n tama taxsimt i d-yenced ad hæðren i lemcawrat-agi n « genève ».

vladimir poti aselwaj nrrus asagi jænna bælli aṛrus uθæggær ara imanis ðillumur
 “Vladimir poutine” aselway n rrus ass-agi yenna belli rrus ur teggir ara iman-is di
 lumur

Daxæl n surya wajsfæhmæd bælli ṛrus tætttsawankan surja iwwæddi ðæg°uðæm narævæv
 n dixel n surja; yesfehmd bælli rrus tetteawan kan surya i ubeddi deg wudem n rrebrab

amaraj amaθu nætmura zædduklæn bankimon asaki jæwθæd ðilhukuma
 Amarray amatu n tmura yedduklen « ban ki-moon » ass-agi yewwt-d di lhukuma

nisra:il jæftskmilæn ði lævni nælfirmaθ ak° tnæzduyin
 nisrayil i yettkemmilen di lebni n lfirmit akked tnezduyin

iwuwðajæn ðæg°axal ifalaṛtinijæn
 i wudayen deg wakal n ifalaṛtiniyen

bankimon igəssuθurən silhukuma n isra :il akkən atəhvəs dəgg°ahil agi nləvni
 “ban ki-moon” i yessuturen si lhukuma n israyil akken ad teħbes deg wahil-agi n lebni n
 nətnəzduxin iwuwðajən dəgg°axal ifalaḫinijən
 tnezduyin i wudayen deg wakal n yifalaḫtiniyen.

nəpðəd ɤər waddal imðəbbərən nətrəbujaf ntilkuxa nətmurθ nəlħondbol dəlvolibol
 Newweḫ-d yer waddal, imðebren n trebbuyae n tilɣuɣa n tmurt n le “ handball”

ðel baskitbol igənwan adħəvsənt θimlilijin ntilkuxa afeḫḫəbbə pəxvəl
 akkd« volley_ball « bacet-ball » i yenwan ad ħəbsen timlilijin n tilɣuɣa yef sseba n weybel
 p̄p°əðrim aθah uɤalənd ðiḫraj nsən imi θamsalt nsən ədjili jəfraḫts asagi lawan unəzma n
 wedrim; atah uɣalen-d di rray nsen, imi tamsalt-nsen ad yili yefra-tt ass-agi lawan n
 unejmae

igəsduklən jak° unəɤlaf p̄padal ɤəf θəmliliθagi adənssəl idzamal xrisat asəlwaj
 i d-yesduklen akk aneylaf n waddal. Yef timlilit-agi, ad d-nsel i “Ĝamal XRIṢAT” aselway
 ntarbaḫθ nborðzboraridz nəlvoli bol jəsawlas ḫmar uksili]
 n tarbaet n burğ bueririğ n le volley-balle yessawel-as “Emer AUKSILI ”:

[lhondbul θalkuxa ntəfriqt idjəḫtsilin ði maḫar asagi lədzazajər
 « le handballe » talɣuɣa n tefriqt i yettilin di maşer, ass-agi

θarvaḫ θimliliθ inəs θis rəbɤa zdat ntarvaḫθ n niðzirja azəkka
 terbaḫ timlilit-ines tis rebea (04) sdat n tarbaet n Niğerya. Azekka,

afərəbɤa nətməddiθ aturar θimliliθ
 yef rrebea n tmeddit ad turar temlilit

p°ħrif wis rəbɤa zðaθ ntarbaḫθ nəlkonzo aməxðaj
 n weħric wis rebea (04) sdat n tarbaet n “le CONGO” amegday.

D leħdac u tnac n dɣayeq, d tagara
 ðləħdaf uθnaf nədqajəq ḫtsagara

pəxmis ḫḫəx garax dəxra təx°naθin ðliħala təxnawθ ak°əð sadzəja agini
 n weyḫmis-nney ger-ay d kra n tagnatin; d liħala n tagnawt akked “Sağeya AGINI”

qiməθ ðilaman]

qimet di laman.

Aymis wis sin

Aymis-agi yella-d syur Malika Eggad, tesedda-t-id yef lwehda n uzal, yesea azal n wahed u eecrin n tedqiqin d tlatin n tuginin, ass n 26/01/2016

[Azul aymis nəlwehda isallən sɔɔr malika sɛggad

Azul, aymis n lwehda, Isallen s yur Malika EGGAD.

Asəlwaj tixduða jəsɛdda ahil nətməndawθ θazdit ar lparləman adjənhezmaɣ

Aselway n tigduda yesedda ahil n tməndawt tajdidit yer “le parlement”, ad yennejmaɛ

larəvfaja adəvotin fəllas n̄nwav təzmaɣθ θakənnawθ ð wəsqamu lluma

larbaea- agi, ad buttin fell-as nnwab n tejmaet tayennawt d wesqamu n lluma.

anəɣlaf aməzwaru jəhɛdar asagi sjisəm nusəlway tixduða ði θimliliθ

Aneylaf amezwaru yehɛder ass-agi s yisem n uselway n tigduda di temlilt-is

θis səttswəfrin idiszəmɣən

tis setta u eecrin (26) i d-isjeməen

Xəmsin isəlwajən ðimɛbrən təfriqθ ləjjwar afizarfan bb°mɛdanagi nətmura jagi

Xemsin (50) n yiselwayen d yemɛber n tefriqt; d leɣwar yer yizarfan n wəmdan n tmura-agi.

Aməljun nəkwaθ nəɣ lkartaθ bjomitrik aradjəfɛn asəgg°as agi θiməzwura fɛntəd

Amelyun n nekwaθ ney lkartaθ “biometrique” ara d yeffyen aseggas-agi, timezwura fyen-t-d

□θəvhagi adəsnəffən jisənt ðiməzwura wið arajəsɛddin lbak asəgg°as agi

şəbha-agi, ad d-sneffən yissen-t d imezwura wid ara yeseddin “le bac”aseggas-a.

ðimɛbrən tama θaxθimθ nlhk°m asuri

Imɛbrən n tama taxsimt n lehkum n “la suryen”

ad həɛrən idagi Vðant jakan idəlli ðnɛdam asuri

ad hədrən id-agi. Bdan-t yakan idelli d nniɛdam asuri.

ðiləmfawraθ ara djilin ði zəniv

D lemcawra-t ara d yilin di “Genève”.

θarvaɣθ θakənnawθ nəddavax ufus aɣtsurar θaməddiθ agi afəmkən wisθlaθa ði

Tarbaet tayennawt n ddabx ufus, ad turar tameddit-agi yef umkən wis tlati (03) di

Θvuqal tɛfriqt idjɛttsilin ði maʒar ð ong^ola
tbuqalt n tefriqt i d-yettilin di Masar, timlilit d “Ongola”.

D̄davax uɖar aɖkɛmlɛnt θɛmlilijin b̄b^o as wis θɛmɛntaf
Ddabex uɖar ad kemlent timliliyin n wass wis tmentac (18)

p̄hriʃ amɛzwaru ntaɓuɓa mobilis
deg uɖric amezwaru n talyuya “Mobilis”

aʃtsɛʒzi lwɛlha ar θɛmliliθ lusma ʒska sjarbi
ad tezzi lwelha yer temlilit n U.S.M, J.S.K, C.R.B.

M̄sɛlxir m̄ɛrra f̄ɛllawɛn asɛlwaj tix^oɖuɖa j̄ɛssawɛl i lparlɛman nɛtmurθ n̄nɛk aɖ
Mselxir merra fell-awen. Aselway n tigduda yessawel i “le parlement” n tmurt-nney ad

inɛʒmaʃ as larɛvɛa idittsɛddun ði θɛɖwilθ
i nejmaɛ ass n larbɛa i d-iteddun, di tedwilt

b̄ɛddɛma aɖɛvotin ðɛrs nwav af ahil tmɛndawθ
di ddema, ad buʃtin deg-s nwab yef ahil n tmendawt

θaʒɖit ajɛn idjusan ðɛgg^oɓu ntsɛlwiθ tix^oɖuɖa
tajɖit, ayen i-d yussan deg ulɥu n tselwit n tigduda.

Asqamu amɛndaw j̄ɛlla j̄ɛqvɛl jakan lɛxmisagi ahil nɛtmɛndawθ agi ajɛn igsɛmhɛn
Asqamu amɛndaw yella yeqbel yakkan lexmis-agi ahil n tmendawt-agi, ayen isemhɛn i

usɛlwajt nɛtmurθ aʃtsisɛɖɖi ɛr lparlɛman
uselway n tmurt ad t-yeseɛddi yer « le parlement »

N̄nwav tɛʒmaʃθ θaɛn̄nawθ ðwɛsqamu luma aɖ kɛmlɛn lɛɛɖmansɛn alma j̄ɛllad lvot af
Nwab n tejmaɛt tayenawt d wesqamu n luma, ad kemlen lɛɛɖma-nɛn alma yella-d lbuɖ yef

ahil agi umaqɛvlɛntts aʃtsisθɛnʒi usɛlwaj nɛtmurθ
wahil-agi u maqɛblen-tt, ad tt-yestenyi uselway n tmurt,

amakkɛn ara disɛfhɛm umusnaw n
am wakken ara d-yessefhem n umusnaw n

lqanun ʃomar saduq j̄ɛsθɛqsaθ muhɛnd ahumal]

lqanun ʃumar SADUQ yesseqsa-t Muhɛnd AHUMAL

[Wahil nətməndawt agi θazdit jəddukəl sərraj nmaŕra iḡavarən ttəsəzmujaŕ ðarraj gəmdəbbər

Ahil n tmendawt-agi tajdit yeddukkel s rray n merra ikabaren d tejmuyæ d rray d imdebber n

laŕdil n lirandi midisnəjmaŕ inəmas aŕsagi hməð ujhja jənnə ſſwar fahilagi

laedil n R.N.D i d-yessejmeε uneymas, ass-agi Hmed UYEhYA yenna ccwar yef wahil-agi n

ntməndawθ aḡikəmməl xas akkən iḡavarən tama θax imθ mazal uttsfrin ara ḡjiman nsən

tmendawt ad ikemmel, xas akken ikabaren n tmurt taxsimt mazal ur tt-frin ara d yiman-nsen

af θməndawθ agi hməð ujhja jəŕsəqsaθ buŕsaŕd qara]

yef tmendawt-agi: Hmed Uyeḡya yesseqsa-t Bussaed Qara:

Hməð ujhja jumən ḡikənt akkən θamazibθ jubalən ttunivθ ḡi θməndawθ θazdit

Hmed UYEhYA yumen diyən d akken Tamaziyt yuyalen d tunŕibt di tmendawt tajdit

uḡḡimara ḡi rraj wis tmanja wəsəvŕin nətməndawθagi

ur tekcem ara di rray wis tmanya u sebein (78) n tmendawt-agi

axatar mazal aḡikəmməl usurif

axatar mazal ad ikemmel usurif

nuqaŕəḡinəs hməð ujhja]

n uqaed-ines. Hmed UYEhYA:

[Ahil nətməndawθ agi θulatts ḡikənt imdəbbər əḡ uḡavar ttadḡ idisəməŕən lbirunəs asarθi

Ahil n tmendawt-agi yura-tt diyən imdebber n ukaber n taḡ i d-is-jemeen lbiru-ines asarti

aŕsa attsəhkəm axir θisuda nəddula watsəfk θamkant nnidən juḡlalən

ass-a ad tehkem axir tisuda n ddula, ad tefk tamekkant nniden i yuklalen

iḡavarən ntama θaximθ ələhkəm

ikabaren n tama taxsimt n lehkem.

Ahilagi ḡikənt nətməndawθ attsəḡukəl aḡθar idzazrijən ḡarraj n masa maftalis səḡ ḡavar

Ahil-agi diyən-t n tmendawt ad tesdukkel akter izzayriyen d rray n massa maftalis seg ukaber

lafalan ig^oumnən akkən ləmməalḡa θabənnawt idjəddan

n F.L.N i yumnen akken lemŕalḡa tayennawt i d-yeddan

ði ʔmændawθagi aftsrə ʔi aχθar
di tmendawt-a ad t-reşsi akter tadukli-

ʔaðukliagi iməslajinəs ʔilforom narʔadju ʔis snaθ assaki]
agi imeslayen-ines di lfurum n rʔadyu tis snat ass-agi.

[Anəɓlaf aməzwaru jəhðdar aʔsagi sʔisəm nusəlway tiʔðuða
Aneylaf amezwar yehðdar ass-agi s yisem n uselway n tigduda

ði ʔəmliliθis tis səʔtsawfəfrin
di temlilit-is di setta ueecrin (26)

idisjəmʕən ʔi adisabiba xəmsin isəlwayən
i d-yesjeməen di “Addis-Abeba” xəmsin (50) n yiselwayen

ʔimðəbbərən nəlhuk^o umaθ nətmurθ ntəfriqθ
d yimðebren n lhukumat n tmura n tefriqt

ʔamsalt ʔaməzwaruθ ɓafaju ʔtsəmʕawarən akka
tamsalt tamezwarut yef wacu ttemcawaren akka

ʔura ʔjizarfan rʔ^oəmðan ladɓa ʔilawin ɓb^oumi sʕant
tura d yizarfan n wəmdan lada tilawin n wumi səant

ʔamkant məqrən ʔəgnəɣmu ʔarraj tin ʔəʔtsməslajən
tamekkant tameqrant deg unegmu; d rray n tin yettmeslayen

s jisəm təmðəbbartθ tasqamutts
s yisem n temðebbart n tesqamut n

Nəʔduχli təfriqθ istal pinagwa təsəqsatts rabiʕa slimani si rʔadju tis ʔlaθa]
tdukli n tefriqt “ estelle pinagwa” testeqsat-t Rabiʕa Slimani si radyu tis tlata.

[Watas ʔəmsal nniðən aradjarsən arəʔʔwar amusəngar nərrəvrav
Aʔas n temsal nniðen ara d-yarsen yer ccwar am usenger n rrebrad

ʔfaru nəʕədda ʔi tmurajagi
d ferru n cedda di tmura-agi

ntəfriqθ am θin libja ðələddzazər ʃhal ajagi atəkkaṭ af θðukli b° açal alibi am
 n tefriqt am tin n Lybia d Lezzayer, açal ayagi i tekkat yef tdukli n wakal alybi am
 wakkan ara djəssəfhəm unəɫlaf ʃlomor lvarrani rəmtan laʃmamra θəsəqsaθ
 wakken ara d yessefhəm uneylaf n lumur n lbarrani Remtan LAEMAMRA testeqsat
 rabiʃa sliman]

Rabiea SLIMANI:

[Nnəkwaθ naḵ lkartaθ idəntiti bjomitxik θiməzwura fəntəd assagi si səntə ləwθajəq
 Nnekwat ney lkartat “identite biometrique” timezwura fyen-t-d ass-agi si “centre” n lewtayeq
 Bjomitxiq oʋor jarza unəɫlaf ʃlomor ndaxəl lkartaθ agi adəsnəfʃən jisən iməzwura
 “biométrique” uyur yerza uneylaf n lumur n daxel; lkartat-agi ad snefeen yis-sen imezwura d

Wiðak ajəsʃəddin lbak asəgg° asagi
 wid akk ara yesəeddin lbak aseggas-agi.

Aməljun nlkartar adjəfəən amakkən idjəssəfhəm unəɫlaf ʃlomor ndaxəl
 Amelyun n lkartat ara d yefyən, am wakken i d-yessefhəm uneylaf n lumur n ddaxel
 nordin Badwi jəssəqsaθb ʃabdənnor bulidʒ]
 Nurdin BADWI yesseqs-t ʃeddb nnur BULIĞ :

[Amaraj amaθu laʃdil lirandi idisʒəmʃən assagi inəʋmasən mikfan ləʃʋal təmliliθ θis
 Amaray amatu n laʃdil n R.N.D i d-yesjemeən ass-agi ineymasen, mi kfan lecyal n temlilit tis
 xəmsa bḅ° əsqamu aʋənnaw ðəg° ɣavaragi juʋaləd
 xemsa (05) n usqamu ayennaw deg ukader-agi yuyal-d

afatas təmsal am ʋrawnni bəddəma
 yer waʃas n temsal am ugraw-nni bedema

nlirandi aradjilin gar xəmsa ðsʋaʃmiθa busaʃd qara]
 n RND ara d-yilin ger xəmsa (05) d seʋəmiya (700) Busaəd QARA:

[Akka amalika aɣavar nlrndi iʃəggən aʋrawinəs ifəən lʃada
 Akka malika deg ukaber n R.N.D iəeggen i wegraw-ines ifyən i ləadda deg

wuſsan xəmsa səttſa səvfa p̄pag° orən nmag° u idiθəddun iðg adjili uməslaj
wussan xemsa (05) setta (06) sebaa (07) n wagur n maggu i d-i-teddun i deg ara yili umeslay n

n af atas n ntəmsal ifuddən kər θsarθiθ nətmurθ θaḏamsa
yef waṭas n temsal icudden yer tsartit n tmurt tadamsa akked

lak t̄tsməti naḵ uamaraj amaθu laſḏil
d tmeti-nney, amaray amatu n laḗḏil n

Lrandi ḥməḏ ujəḥja af jiwən usəqsi maḏagəlla ujəḥja jəska tmaſ məqqrən iwakkən
R.N.D Ḥmed UYEḤYA yef yiwen useqsi ma yella uyehya yesea t̄tmeə meqqren iwaken

Aḏ jəqim afuqaru nḵavar ḏəg° aja jənnə ḏimḏəb° ar lirandi
ad yeqqim yef uqarru n ukaber, deg waya yenna imḏebber n R.N.D

att̄sirəzmən ḏirraj afθəmsaltag]
ara tt-igezmen di rray yef temsalt-agi.

[θiḏukli iḵovar nət̄səlwiθ θəḵli ḏəgsəgg° as n
Tidukli n yikubar n tselwit teyli deg useggas n

zud̄z̄laf uḥdaſ mbad mijəzvəḏ imanis uḵavar
zuḡ alaf u ḥdac (2011) mbaed mi yejbed iman-is ukaber

nəlmispi Jəpp̄iθ tmaſ p°aḏo nəfwalaθ idjəḏran ḏi θmura taſravin jənnə ḥməḏ ujəḥja i d
M.S.B yewwi-t tmae n waḏu n cwalat i d-yeḏran di tmura tierabin yenna Ḥmed UYEḤYA i d

jəsfəhmən ḏakkən lḵ ḏma n̄lirandi ak° əḏ l̄fln mazal θətt̄skəmil
-yefehmen d akken l̄xedma n R.N.D akked F.L.N mazal tēttkəmil

ḏəḡtəbaq p̄p° aḥil unə°mu usəlway nət̄ixḏuḏa]
deg uṭebbaq n wahil unegmu uselway n tigduda.

[Akka atas ntəmsal fidjuwal ḥməḏ ujəḥja jəfvan
Akka, atas n temsal i yef i d-yuyal Ḥmed UYEḤYA; yecban

avəḏḏəl idjəllan af sravəs n laman drs
abeddel i d-yellan n srabes n laman D.RS

mazal att̄skəmməl ilmənd uq̄ḥəḏ ifazən uḥrifagi sravəs laman s̄xor usəlway ntmurθ

mazal ad t-kemmel ilmend n uqaeed ifazen i uḥric-agi, srrabes n laman syur uselway n tmurt

Ujəḥja jəḥna aka θura θlaθa tnəmhalin məqqrən

UYEḤYA yenna akka tura, tlata (03) n tnəmhalin meqqren

θizḏiḏin idiftsusvəddən ar jiḏisis

tijdidin i d-yettusbden yer yidis-ines

isəddajən aḥrif agi af uqarru ḏimfəwwar usəlway ntivḏuḏa tartag bafir ḏəg° uḥrif n

issedayen aḥric-agi yef uqqaru d yimcuwar n uselway n tigduda Tṛətag BACIR deg uḥric n

tḏamsa ḥməḏ ujəḥja jəḥna afakkən ḏamurθ θsḏdaj θaswiḥθ iwarən am nəḥtsaθ am

tdamsa Ḥmed u yəḥya yenna yef wakken tamurt nney tesəeda taswiet iwaeren am nettat am

θmura θaḥravın ḏəθmura iḥəmṛən θazmaḥθ lopəp ujəḥna səba uḥobo djəllan ḏi ləswam

tmura tierabin d tmura iḥəmṛən tajmaet n O.P.I.P, yenna sseba n uḥubbu i d-yellan di leswan n

nəlbətrol ḏəgg° aja jərra θazmilt məqqrən iḥbd lḥaziz butəfliqa

lbiṛul deg waya, yerra tajmilt meqqren i Ḥebd ləaziz BUTEFLIQA

jərran ḥlava bḅ° azal n xəmsin

yerra-n ḥlaba n wazal xəmsin (50)

Iməljərən nəddolar igəssugurən

imelyaren n ddular i yessuguren

məjθlaθtsin ḏaməljər isi inqvəl [ḥḏajaki]

meyya u tlata u tesəin (193) d amelyar; yis-s i nqubel cedda-agi.

[Uḏi θmurθ ḥḥəx xas akkənṛəvḥajməljən liḥḥən

Di tmurt nney ḥas akken reḅa (04)n imelyan n ḥḥun

b°əḥsum ujazid idiftsəḥḥən ləswamnsən ḅlajiθ

n weksun uyazid i d-yettefyeḥ leswam nsen ḥlayit

ajən jəddzan imḏəbbṛn imawlan jəḥṛəbbin ijuzad ignəzmaḥən assagi ḏwəḅlif nəḥḥəlləḥθ

ayen yeḡḡan imḏəbren imawlan yettrebbin iyuzad i yenejmaəen ass-agi d weylif n ḥfellaḥt

idisuθrən adilin lswam gar θmōntaf ar ƒəfrinaləf wa ðttswahəkmən
i d-yessutren ad d-ilin leswam ger tmentac (18) d eecrin (20) alef ad ttwahekmen

lswam axtar musa xidar]

leswaq akter Musa KHIDER:

θamsal ux°sum ujazið ði θmurθ n̄nax ðajən jəfvan tamaƒahufts ur jəsfin ixəf wið
Tamsalt n weksun uyazið n tmurt nney d ayen yecban tamacahut ur yesəin ixef, wid

igttsrəbbin znuzan sarvataf naləf ikilu

yettrebbin znuzun s rbaetac (14)n alef i kilu,

iməstarijən t̄tsakəntid θlaθin aləf uθikwal xtar

imectariyen ttayent-id s tlatin alef(30)i kilu, tikwal akter n

swanəfθ swatas dafu ðəsəbbaθ wajaki ləðzwav sɔɔf boxaʒa ƒrif

wennec-a s waƒas, d acu i d-ssebba-t n wayagi? Leğwab syur Buxarša CRIF

ð win xar wið jəttrebbin iyuzad

d win ger wid yettrebbin iyuzad.

[Aχsum ujazið matfi ðləx a igxo akkən ədjəɔlaj imi ləəlla jal səgg°as ði

Aksum n uyazið macci d lexsaş i yxuş akken ad yiylly, imi lyella yall aseggas-a di

θmurt n̄nax θəfts̄əddaj rəvfa jməlθan ləttən

tmurt nney tetteedday reba(04) n yimelyanen n liṭun,

ajən iƒəddan swatas asuθar ləafi mumən gali

ayen ieeddan s atas asuter n lyaci Mumen GALI

ðimðəbb°ar nətdukla nwið jəttrebbin ajazið]

d imḑebber n tdukla n wid yettrebin ayazið.

[i θifin nθifraθ iwəɔvəl agi imi ula ðjiwən urjəmnif xar wið jəttrebbin ara iməstariθən

I tifin n tifat i weybel-agi, imi ula d yiwen ur yemniε, ger wid i yettrebbin, haca imectariyen,

Dafi itəssuθar θdukla aji si ddula mumən gacli iθikəlt n̄niðən]

d acu i tessuter tdukli-agi i ddula? Mumen GALI i tikelt n̄niḑen:

[aɣlif nətʃəllahθ ivgəs aɖiqavəl θamsaltagi amək adjil wanəʃθa ɖaʃu iðəddor nuɣlif
 Aɣlif n tfellaht ibges ad iqabel tamsalt-agi; amek ara d yili wannet-a? D acu i d-ddur n uɣlif n
 tfəllahθ ɖəg°ajagi ʃrif ʃəmmari ɖiməθəl uɣlif nətʃəllahθ]
 tfellaht deg waya-agi? Crif ʃEMMARI d immetel n weɣlif n tfellaht.

[Tafəllahθ ɖttsarəkizt nətɖamsa iʒəhan ɣfaja ɖlawan aɖədduklən iɣəllən fəllas imi
 Tafellaht d tarekkizt n tdamsa iʃəhhan, ɣef waya d lawan ad dduklen iyallen fell-as, imi
 θamurθ ttsamurθ nətʃəllahθ θif θimura nnidən]
 tamurt d tamurt n tfellaht tif timura nniden.

[Lɖzamaɣ aməqqrən iθvənnu lɖdzajər qriv aɖjəwzəð
 Lɣameɛ ameqqrən i t-bennu Lezzayer qrib ad d- yewjed,
 səttsawəθmanjin ɖilməja ləʃɣalinəs kfan
 settin u tmanyā (86)di Imeya leɣyal ines kfan

Jəssəfəqdiθ aɣsagi unəɣlaf ləvni akk°əð ttsnəzduɣin jəsfəhməd bəlli θazəqqa nətɣaliθ n
 yessefqed-it ass-agi, unəɣlaf n ləbni akked tnezduɣin yesfehmd belli tazeqqa n tɣalit n
 lɣamaɣagi ləʃɣal inəs pɖɖən ar xəmsa wətsin ɖilməja
 lɣameɛ-agi, leɣyal ines wwɖən xəmsa u tesein di Imeyya (95%)

ʃabdəlməɖzið təbun jəssəqsaθ məhfud wali]
 ʃedb Lmaɣid TEBBUN yesteqsa-t Məhfud WAELI

[Iwakən adəlhun imawlan nkindibor sjimuɖan jəttəf ləhlak trizomi vantaja θaɖukli
 Iwakken ad d-lhun imawlan nkenidibur si yimuɖan yettəf lehlak trisomie v (21)tadukli n

Jimuɖanagi θənnəzmaɣ əssa i θikəlt θis snaθ mbaɣd θin
 yimuɖan-agi tenejmaɣ əss-a i tikelt tis snat mbaɣd tin n

zuɖzəlaf uθəltəf attswəllah imawlan
 zuɣəlaf u tɣəɣ (2013) ad t-weleh imawlan n yimuɖan-agi

arθəmsaltagi məhfud təlal]
 ɣer təmsalt-agi Məhfud TELAL:

[ðigġən wāss ðusəfhəm nimawlan nimazanən njimupdan ɛrrizomi vantaja səlhadʒaθ
nuthəlla

“Iggen wass i usefhem n yimawlan n imezanen n yimuðan trezumi 21s thaġat n uθhela

Farwansən ðətzuzi nəlʒəqlijaθ n wāss irəkvəd ðəg waʔan ulitnəzəm aqavlis swəzʒim
tarrwa-nse, d tirzi n ləeqliyat n wass irkebd , deg waʔan ul itnejem aqeb1-is as wezɛim

nizawarl ajθ qasi θatvivθ n lortofonist likul ntəzmarθ nbaθlək dəgən suðmawən

Nizawarl at qasi taʔbibt n l orthophonist likul n tezmert n baylek degen s udmawen n

Tməzrawθ nətrizomi nlədzzajar ataləs uʒarnan]

tmejrawt n tresomi n lezzayer ad talles ujarnan”

[Imuðan lə trizoni waħdoʒrin iləzmasən aðqavlən əzmu nsən uʒar nədwawiθ ama anəθnin am
imuðan “le tresonie 21” ilzem-asen ad qablen ajemu-nsen ujer n dwawit ama amtenin am

Iməzzanən iðənən taʒəbti mazid aməqran nəssravəs nətəzmarθ nətwəmziθ iməzzanən nəsbitar
imezanen iðenin taəebti majid aməqran n ssrabes n tezmart n twemjimt imezzanen n sbiʔer

mahfuð busəbsi θama nəʒraga]

Mahfud BUSEBSI tama n craga

[imazanən imuðan n lətrizomi wuħdoʒrin iləzmasən adadrən diwħi

“imazanən imuðan n “le tresonie21” ilzem-asen ad dedren diwħi

ðəlħala nsən attsəzʒəm Sufham niðən]

d lhalat-nsen, ad tezeam s ufham nidden.

[Aʒðið nəðduniθ aθidnvdū siʒədda nsurja imdəbb°ar

Ajdid n ddunit ad d-nebdu si cceda n surya. Imdəbar

ntama θax imθ l1əħk°m aɟjəʔtsiki iðagi

n tama taxʒimt n leħkem ad yetteki ið-agi di

Ləmʒawraθ jəvðan jakan iðəlli ð zəniv ðənniðam asuri ləmʒawraθ niqal aðəvðunt ula ʔtsama
lemcawrat yebdan yakan ɟelli “di géneve” d nniðam asuri, lemcaurat n qali ad bdunt ula di

θaxʒimθ iðəlli lumaʒna θəʒrəð akkən ləðʒnas aðħəvsən

tama taxʒimt iðelli meəna tecreð akken leġnas ad ħəbsen

zəðmaθ inəs afaçal ijəsirəkli lʃaskar
 zədmət-ins yef wakal i yesirkli læskar.

ʃʃəðda n surja jənkan mitin usəttsin aləf gəməðanən
 Cceda n surya yenyan mitin u settin (260) alef n yimdanen,

ðəgmənkan səttəʃ nniðən muθən
 deg yimenyan, seṭṭac (16) nniðen mmuten

assagi si laz ði θəməðint n madaja
 ass-agi si laz di temdint n madaya.

Lhukoma ntunəs θfəggən səgg°assagi aṭtsəhvəs asufaɁ niməzðax dəggið arivarðan
 Lhukuma n tunes tæegen seg wass-agi ad teḥbes assufey n yimezday deg yid yer yiberdan si

Si ṭtsna fa ggið arəlxəmsanəvəh təlla dḍurθ
 Ttnaṣfa n yid yer lxemsa (05) n ṣbah, tella ddurt

iṣəddan θmənfio sittsmanja ggið arraj iθəddəm
 iḗedan tmənəit si ttmanyā (08) n yid; rray teddem

mbaṣd θiməsvanijin iðgi suθrən itunsijen awənnas nlihalā ḍgi ṭtsiðirən
 mbaed timsbaniyin i deg i sutren itunsiyen awennee n lihla deg-i ttidiren.

Adnawəð θura arwaddal assagi jiðək a muhənd marzuq lʃaslamak
 Ad d-nawəð tura yer waddal; ass-agi yidek a Muḥend MERZUK læsɁlam-k

Azul amalika
 -Azul a Malika

Muhənd adnəzzi ar ḍdavəx uɁus tarvaṣθ θaxənnawθ aṭtsurar θaməḍdiθagi af arəvfa ḍ
 -Muḥemed, ad d-nezwir s dabex uɁus, tarbaet tayenawt ad turar tameddit-agi yef rebea d

Wəzgən afəmkən wis θlaθa nətvuqalt laɁxik ḍ ṭtarvaṣθ nongola
 wezgen yef umkan wis tlata (03) n tbuqalt n “l’afrique” akked d tarbaet n “ongola”.

Iswi ntarvaṣθ tazajriθ ula ḍiswi ntarvaṣθ n
 Iswi n tarbaet tazayrit, ula d iswi n tarbaet n

ongola ađifæđdi irlmondjal axatar θin

“ongola” ad ieeddi ar “le mondiale”, axatar tin ara

Irævhæn θimliliθa aftsættæf amđiq wis θlaθa aftsili
yrebhen timlilit-a ad t-ttef amđiq wis tlata (03) ad tili

đilpodjo aftsruhkar lmondjal næfranða
di “le podyou” ad truḥ yer “le moniale” n fransa

zudžalaf usvataf ðæġradžu næsnaθ ntarvaθ nθunæs ak°æđ maðar
zuġ alaf u sbaætac (2017) deg uraġu n snat n trebae tunes akked masser

ara juraræn ðæġġidagi ðæmliliθ ntagara
ara yuraren deg yid -agi timlilit n tagara.

Amđiq wis θlaθa si θazwara ntædwiltagi hant jæmðæbbræn
Amđiq wis tlata (03) si tazwara n tedwilt-agi ḥsan-t yimðebren,

jæhðaθ uslækmaj ḡalah bufækriw
yehša-t uslaymay Şaleḥ BUCEKRIW

ði ma ar iwakkæn adruhæn kar ttiſiſaðagi næfransa
di maser iwakken ad ruhen yer ttiæad-agi n Fransa

gar zudžalaf usvataf ihæġġan akkæn iwaθa
ger alfin usbaætac (2017) ihæġġan akken iwata

ttsiſaðagi ðiswi ntrvaθ tazajriθ idjænna ſmar ḡtanboli imðæbb°ar tarvaθ θazajriθ ði
ttiæad-agi d iswi n terbaet tazayrit i d-yenna Emer ŞTENBULI d imðeber n tarbaet tazayrit, di

lqahira ði maðar jæſsawlas aſmar oksili]
lqahira di maser yessawel-as Emer UKSILI:

[Đajagi inæssaram iθarvaθ θadzzajriθ kas akænni ahaθ arazæn ntæfriqθ iθæpp° ði ldzzajar
Dayagi i nessarem i tarbaet tazayrit xas akken-i ahat arazen n tefriqt i tewwi di lezzayer di

Đi θædwilt iæddan iſiḥas tunæs maðar akkæn idnænna si sævſa tasawænt si rævſa

tedwilt ieeddan, iruh-as, tunes, maser akken i d-nenna si sebɛa (07) d tasawent, si rebɛa (04)

ð wəzɡən lɔ̄zajar akk°əð ongola

d wezgen Lezzayer akked longola.

Qvala ar d̄davax uɗar ass̄agi ara dilint amuh̄əmməð ara kəmlənt θəmliliθin bb°as wis

Qbala yer ddabex n uɗar; ass-agi ara d ilin-t a Muh̄emed, ara kemlen-t temliliyin n wass wis

təməntaf Ɔp̄əhrif talɔ̄uka mobilis lwəlha att̄səz̄zi ɛar ljasma zjaska

temenɕac (18) n uɗric n talɔ̄uya Mobils, lwelha ad tezzi yer U.S.M.A.J.S.K

ðibuluwin f̄tsəmliliθ nsrbi ðəñnahd ði xəmsa zwiiji

di buluyin di temlilit n S.R.B d nahd di xemsa juillet.

ði klasiko jska lsma ðəg°umɗiq aməzwaru

Di classiqu J.S.k, U.S.M.A, deg umɗiq amezwaru,

θəv̄ka arr̄vah aməzwaru ði θəðwiltagi ntukalin

tebya rrbeɣ amezwaru deg tawilt-agi n tuyalin

Ɔi lawan ihi iθarvaθ n jilməzjən nləqvajəl

di lawen ihi tarbaet n yilmezyen n leqbayel

θis θmanθa ðg°mjəzwar θəv̄ka ahaθ att̄sar ttar

tis tmanya (08) deg umyezwar, tebya ahat ad terr ttar

lək°araj̄nəs ðiθəmliliθ nar̄wah ðiθizi wəz̄zu

lexsara-ines di temlilit n r̄wah di tizi wezzu,

manəffa jiwən ɛər ulaf iθəx̄ar z̄ðəθ lsma usma

ma yella necfa yiwen yer ulac i texsar sdat U.S.M.A

unt̄tsəttu ara drbi mebla ƆƆək araj̄əbhən

ur nettetu ara D.R.B, mebla ccek ara icebhən

ḡg°annar məqq°rən n xəmsa zwiiji si rəv̄fa

deg wannar meqqren n xemsa (5) juiellet si rebɛa (04)d

tsasawənt srbi θis snaθ xəmsa θəmlilijin uθəx̄ir ara θura

tasawent C.R.B tis snat xemsa (05) n temlilijen ur texşir ara tura,

adawi n̄nahd ħudin daj ula

ad tawwi nahed ħusin day, ula d

ðəñnahd ahaθ θəvka adar ləx° arañni djəllan

nahed ahat tebya ad terr lexşar-nni i d-yellan

ðiθəðwilt narwañ ðiləblida manəffa θlaθa

di tedwilt n rrwah di Blida, ma yella necfa tlata (03) yer

karulaŋ iθəxɁar naɁrəja zðaθ jilməzjən nbəlwuzdad

ulac, itexşer naşriya sdat n yilmezzen n belwezdad,

unttsəŋtsujara lmob θis θlaθa ula ðnəŋtsaθ

ur nettu ara le M.O.B tis tlata (03) ula d nettat

θəvka attsəq̄qim gar θarvaθ θimənza akka θura

tebya ad teqqim ger trebbæ timenza, akka tura

adawi kar vgaθəθ sirvsa t̄tsasawənt θarvaθ

ad tawwi yer Bgayet si rebea (04) d tasawent tarbaet

lmuludəja nwəhrant θad̄znant arajruħən ar blida

n lmuludya n wehran tağnant ara iruħen yer Blida,

θəvka ula ðnəŋtsaθ atkəmməl ðəg rəmmad̄

tebya ula d nettat ad tkemmel deg yigemmad̄

iθəxəddəm ifazən ðusləmjinəs mas jamin bukrara jəl θikəlt tad̄znant

i t-xeddem ifazen d usləymay-ines mass Yamin BUŶRARA yal tikelt tağnanat

təŋtsuəl sarvəñ vər̄ra iwan̄naris bilizan ði bilizan adjawi θarvaθ larbaŋ Ɂawra

tetuyal-d s rrebeħ berra n wannar-is, yilizan di yilizan ad tawwi tarbaet n larbae ssawra n

lmuludja ldzzajər timlilijin iθzəmrəm atdəfrəm srid kaf ləmwad̄zi narradju θis snaθ

lmuludya n lezzayer timlilijin i t-zemrem ad t-ðefrem srid yef lemwaği n r̄adyu tis snat d

ðumdakk°əl n̄nəv muħəməd aθ karvi si tlaθa wzal

umeddakel -nney Muḥmed AT ṼARBI si tlata (03) n uzal

ṫtsaswənt səgnurər a malika anruḥ

d tasawent seg yinurar a Malika , ad nuruḥ

ḅar θazla ḁi ləxlawi kroskontri ḁəṫṫənṫ latritizm

yer tazla deg lexlawi “crocontri” d ṫṫenf n la “tritisme”

asurif wis ṫəṫra idjəllan ṫəṫṫənṫiθ ṫṫ°assa

asurif wis əecra(10)i d-yellan taseḅṫit n wass-a

ḁistif azalməqqrənigəsṫa usurif ḅḅ°assa sjina

di ṫṫif, azal meqqren i yesea usurif n wassa syenna

aṫəḁḁin inaddalən ṫṫsnaddalin ḁ lizinjor lizinjor

aəeddi n yinaddalen d tnaddalin junior d sénior

iməqq°ranən ḁjiləṫṫmasən ḅar θilḅuka θaṫṫavθ ḁi tunəs

imeqranen d ilemmasen yer tilyuṫa n taerabt di tunes .

jaḁi nawal ḅər θiqṫiṫin θufrarəd ar θməqqranin n məjṫut munir ḅər jirgazən siməqqranən

YAḁI Nawal yer teqcicin tuṫrar-d yer tmuqranin n Myyut Munir yer yirgazen, s imeqranen

Amdak°əl nnaḅ ṫli ubaḅa idiḁəṫrən siθsəṫṫiθagi ləkrosə ḁistif

amdakkel-nney ṫli UBAṼA i iḁfren si tseḅṫit-agi “le crose” di ṫṫif:

azul aṫli

_Azul a ṫli

Azul amarzuṫ msəṫṫir məṫra fəllawən θəṫṫitid jəsṫa azal məqqrən usurifis wis

_Azul a Merzuṫ, Azul, mesṫir meṫra fell-awen, tenniḁ-t-id, yesea azal meqren usurif-agi wis

ṫṫra imi sjagi adifrir θarvaṫθ tadzzajriθ

əecra (10) imi s yagi ad d-tifrir tarbaet tazṫayrit

iruḁən ar θalḅuka taṫṫavθ ḁi tunəs aṫṫ narvaṫṫaṫ

iruḁən yer talyuṫa taerabt di tunes ass n rbaṫṫac (14)

fivṫəji idiθəḁḁun θvəḁṫəḁḁ jaḁi nawal si tarvaṫθ la protiksjo ṫivil igṫəṫṫən ḅər

février i d-iteddun teḁṫṫəd-d YAḁI Nawal si tarbaṫṫ n “la protection civil” i ireḅṫən yer

Өмәққранин тарвағиis idjufrarən ġġ°mkan amənzū kər Өмәққранин kər jimәққранән
 tmeqqranin, tarbaet-is i d-yufraren deg umkan amenzu yer tmeqqranin yer yimeqranen d
 Әmajot monir si ӘarvaөӨ nәlfaskar Әәffirs Әzaxdan fiӘam si Әarvaft n nasirja si
 MAYYUT Munir si tarbaet n leeskar deffir-s “ZAYDAN Eişam” si tarbaet n nnaşira, si
 Ldžajər ӘamanөӨ ariləmasən nөb uqбөл iлləmasən d Әləmasin řabir ruxaӘ am
 Lezzayer tamanayt yer ilemmasen ney uqbel ilemmasen, d tilemmasin řabir RUXAS am

wakən nəla nəřrajuӨ itikəlt tis xəmӘa
 akken nella nettraġu-t i tikelt tis xemsa (5) i tarbaet n xemsa (5)

itərvaft likalunj idəġ řtsəkin assəġ°as-a
 n “les calonge” i deg tetteka aseggas-a

Әәfir-s řtsinadalin n tərvaғӨ Әala pp° zro
 deffir-s d tinaddalin n tarbeet n tala n wezru

n tizi wəzu ak°əӘ ħusini jasmīna Әala řp°zro jətfən amkan
 n tizi wezzu akked HUSINI Yasmina i yettřen amkan

aməzwaru ġər Әrəbař Әәfirəs ӘarvaғӨ niӘən n tizi wəzu dagi d řtsarvaft naӘajsi ma jəllā
 kər

amenzu ġer trebbəe deffir-s tarbaet nniӘən n tizi wezzu d agi d tarbeet n At Eisi ma yella yer

iлlmasən řafur suhil silřəlma dumkan amənzū Әaləħ krinja si Әuq hras dəġ
 yilemmasen řAFFUR Suhil, si leelma deg umkan amenzu řalah Krinya si suq hras deg

umkan wisin likadit bəntahař suhilā ig°řpin amkan amənzū sibuӘmařil si řipaza
 umkan wis sin “les cadettes”, BENTAR Suhila i yewwin amkan amenzu si busmaeil si řipaza

likadi Әsalim jazid Әi tarvaft nəmsila id jusan dəġ omkan amənzū řtsfaӘil məřřa kəř
 “les cades” d Salim YAZID di tarbeet n msila i d-yusan deg umkan amenzu řřařil merra yer

Wajən idjufrarən dag°i di lkaluz wis řəřřa Әagi Әi řif ӘřtsiřaӘaӨ id jənnā maөzoq
 wayen i d-yufraren d agi di lkaluġ wis řecra (10) di řřif di řřead-at i d-yenna Marzuq.

Әiləhna mbařӘ akmis n səvřa taӘwilt

D lehna mbaed aymis n ssebea (07) d tadwilt

ix°umad ndort t̄tsfaʒil azal n rəvfa ufəʒrin
igemmad n ddurt s t̄tfaʒil azal n rebea u eecrin (24) n

inadalən θiqʒifin arajruħən a malika
yinaddalen d teqcicin ara iruħen a malika

aʒtsifaðagi ntilkuba θaʒravθ ði tunəs akkən iθidiñna umdak°əl
yer t̄t̄ead n tilyuʒa taerabt akken it-id-yenna umeddakel

ñnaʒ ʒliubaka aʒsnaʒvaʒtaʒ fivarji idiθəddun
nney Eli UBAMA ass n Rbaʒtaç (14) février id i-teddun.

Anili ði t̄tsifað amuħəmñməð qvala arliħala təʒnawθ iwaʒs̄sagi s̄soʒ məzjan bənʒix
Ad nili di t̄t̄ead a Muħemed, qbala yer liħala n t̄gnawt i wass-agi s yur Mezyan BNECIX

Inəmasən idiswəzðən aʒmis agi ðnəkkini lakk°əð
ineymasen i d-yeswejden aymis-agi d nekin akked

linda ʒisani idjəlhan ʒʒ°ajən idiʒəddan
Lynda EISANI i d-yelhan deg wayen i d-icēddan

aðawnəðz̄ s̄sar ð lisar]
ad awen-neğğ sser d lisar.

Si zuzalaf usvaftaf idixəbbəf idəlli siwəhran anəxlaf nuxəddim nbajlək fəbdəlqadar wali si zuğ alaf u sbaətac (2017) i d-ixebber idelli si wehran uneylaf n baylek fəbd Elqadar Wali

igwə□an dāxən suskəmməl gg°əswir ntiqli ləfəkl gg°əvrið ara jəsqawadən xər məqā
ð

i iweşşan diyen s usekmel n weswir n tikli n lecyal, deg ubrid yessawadən ger lmarşa d

wəhran lak°əð uvrið aməqqrān nusammar dūmalu nətmurθ arva wəθlaθin imziknijən wehran, akked ubrid ameqqran d usammer d umalu n tmurt. Rebea u tlatin (34) n yimzikniyen

gg°əmkān ði rēhva θarrawlant tk°arjas θistsaftaf deg wemkan n rēhba tagraylant n tkaryas tis tsətac (19)

ivðan idəlli alama ð səftəwəfrin məbrəs yebdan idelli alama d setta u eecrin (26) Meyres.

xarasən xəmsəftaf lik°onsisjoni xəmsa jimðanən igəmmuθən Ger-asen xemsettac (15) n “les concisionaires” xəmsa (5) n yemdanen i yemmuten

mitin uxəmsəftaf zarhən mitin uxemsettac (215) jarhən.

ðiməjja usəftəwəfrin ləksidaθ pəvrið daxəl Meyya u setta u sebein (176) n laksidat n webrid d axel

θəmdinin idjəllan gər θmanja ararvaftaf n temdinin i d-yella ger tmanya (08) yer rbeətac (14)

məbrəs idxəbrən iwəllən ləman azal nmitin jəmədanən Meyres i d-xebbren iyallen n laman. Azal n mitin (200) n yemdanen

iwumi tšunəfkən idəlli ləxmīs iwumi ttunəfken-t idelli n ləxmīs

larjuj ntazwara nəv ajən umiqqarən lidisizjon priafiktaqjon nətnəzduwin □ənf laryuy n tazwara ney ayen iwumi qqaren “ les décisions pré- affectation” n tnezduyin şşenf

lɪpɪ ɾar lwiɫajəθ ləɖzzajər θamanəxt lak°əð tipaza wajəttʃuraʒu əɖzəðxən oqʋəl aɡɡ°ur
n L.P.P lwiɫayat: Lezzayer tamanəxt akked Tipaza, yetturaɡu iwakken ad zedɣen uqbel aggur

nɾəmɖan igənnə unəɔlaf nətnezdubθ ðəlvənjan ʃabdəlwaʒid təbon
n remɖan i yenna uneylaf n tnezduyt d lbenyan ʃabd El Maɡid Tebun.

səɡɡ°as lħəd ədikəmməl usurifagi ləfraɔ ɪlarjuj lidisizjon priafiktasjɔn
Seg wass n lħed, ad ikemmel usurif-agi n lefraɔ n laryuy “Les décisions pré-affectation”

ðiθnəmhalin jəmxallafən lɖzzajər θamanəxt θi wlad fajət θijað ði tipaza wəhran
Di tnemhalin yəmxallafen, di Lezzayer tamannəxt di Wlad Fayet tiyað di Tipaza d wehran.

ak̄k°əð lbəjəð an̄nar əziðið nəɖdavəx uɖar nbaraqi
akked lbeyəð, annar əjdid n ddabex n uɖar n baraqi yesəan

rəvɪnaləf imək°wan əɖjəlli aɡɡ°ur
rebəin əlef (40) n yimekwan, ad yelli aggur

novombr zuzalaf usvaʃtaf ðaɖənfar wajagi ðajən
n Novembre zuɡ əlaf u sbaətaç (2017) d əsenfar, wagi d ayen

idixəbb̄ar unəɔlaf p̄paɖdal ðilməzjən lhadi wəldaɪli
id-ixebbar uneylaf n waddal d ilmezyen Lhadi Weld Aəli

ðasənfər pañnar nədwira juɔal əlxoðma idəlli mbaɪd θlaθa isəɡɡ°asən
d əsenfar n wanner n ddwira, yuyal ɣer lxedma idelli mbaed tlata (3) n yiseggasen

ðwəzɡən səɡmi jəhvəs ar θagara tirzi ixðəm ɔars unəɔlaf p̄paɖdal ðilməzjən
d wezɡen degmi i d-yehbes ɣer tagara n tirza i yexdem ɣer-s uneylaf n waddal d yilmezyen

lhadi wəldaɪli

Lhadi Weld Aəli.

vaʃra nətɪmurt θəħra umalu larjuj inəɡɡ°ura lmaʃʃuk mɡal laminorɖo
Berra n tmurt, sʃəħra n umalu, laryuy ineggura, lmaruk mɡal “la minorso”

ðajən wardɖzin urdnəɖri ðajən arajəðron ləmkalfa laminorɖo idiwəθ uɾraw ləɖznas
d ayen warɡin ur d-nəɖri, d ayen ara yɖurren ləmkalfa “la minorso”id-yewwet ugraw n leɡnas

jəɖɖuklən idəlli amaraɔ amatu ləznas jəɖɖuklən jəmlaləd usqamu ɪlaman jəttʃuraʒu

yedduklen idelli, amaray amatu ger leġnas yedduklen yella-d i usqamu n laman, yetturaġu

akken aġtsjefru afuvrið araxən thiðukla llorop

akken ad-tt-yefru yef webrid ara ayen tidukkla n“l’europ”

ulaðnəġtsaθ θəwθəd ðiġrajagi anəġġaru

ula d nettat tewwet-d di rray-agi aneggaru

nəlməġfrok amakən idəwəθ ðəġġ°nəġsum lmaġfrok ðiġbal ðaxlinəs uġəġtsuraðzu

n Lmaruk am wakken i d-tewwet deg unekcum n Lmaruk di lecyal n dixel-ines, yetturaġu

akġkən aġtsmaqəl arəzðəθ ði sšəf ləmxalətaθ adjilin

akken ad temuqel yer zdat di sšef n lemخالətat ara d-yilin

jar thiðukla llorop lak°əð lmaġfrok

ger tiddukla n“l’europ” akked Lmaruk

surja ləmfawraθ lġhna aġkəmlənθ azəġka ðagi ðizəniv mana ivanəd ladba

Surya lemcaurat n lehna ad kemlen-t ass-agi di “Géneve” maena iban-d wugur-nni ladya

ufəġġən ntama ufəlla nəb urafa n surja sbof ik°ardijən ġtsafidiriθnsən ajagi idjusan

ueeggen n tama n ufella ney ugafa n surya syur ikurdiyən, d tafidiralit nsen ayagi i d-yusan

ama ðəlhukoma ndimaġq nəb θama θaxġimθ ðilwəqθagi

ama di lhukuma n Dimacq ney tama taxšimt di lweqt-agi

imġəġġaf bəddəma nniwəd pəxraw

imceggəe beddema nniy-d n wegraw

ləðznas jədduklən n surja dimistora aġjəmlil imġməθlən ntama θaxġimθ lak°əð lhukoma
jal

leġnas yedduklen yer surya “Mistora” ad yemlil immetlen n tama taxšimt akked lhukuma yal

jiwən wəhðəs nijir θlaθa idzadarmijən nətmurθagi jəġtswanəban ġġ°malu nəθmurθ wajəð

yiwen wehðes.Nnijer 3 n yiġadarmiyen n tmurt-agi i yettwanyan deg umalu n tmurt, wayeð

jəġtswanəba giwəθ θrðjant idjəllan ðəġ°samar nətmurθ nijir

yettwanya deg yiwet n tedyant i d-yellan deg usammer n tmurt nnijir.

Þiðukla n jimðabræn netmanja unætmura nlorop

Tiddukla ney imðebbren n tmanya u eecrin (28) n tmura n “l’europ”

hæggand idælli jiwæn læplam swajæs araqædmæn tork akkæn

heggan-d idelli yiwen n lblan amcarek, qedmen-t i tþurk iwakken

atþsiwnæt þæmsalt pæmnaþ unæxþum imiþran læsþars usina þmura lorop

ad tt-eiwnen-t di temsalt n umnae n unekcum n yimigan n sþars usina yer tmurt n “l’europ”.

Þævhaja juþ lþal aswir usqamun lorop jæþtsurazo iwakkæn amænz

Þþebþ-aya yuy lþal, aswir n usqamu n “l’europ” yetturaþu iwakken amenz

adjæmlil anæþlaf amænz nætþurþ agi næþork

ad yemlil aneylaf n tmurt-agi n tþurk.

ar þimliliþ]

Ar timlilit.

Aymis wis ukkuz

Aymis-agi yella-d syur Zineb ayet Dris, tescedda-t-id yef tessa n tsebhit, yesa azal n tlata n tedqiqin d tnin u eecrin n tugnitin, ass n 21/03/2016

[foba wiðawdisällēn lawanagi msəlxir maŕra fəllawən
Ruba, wid i d-isellen lawan-agi, msəlxir meŕra fell-awen.

ðəg°ulxu idjəfka unəwəlaf təmħad̄diθRuba aŕsa jiwən urvrav isəlməd imanis idi ifəddan ði
Deg ulɣu i d-yefka uneylaf n temħadit ass-a, yiwen urebrab isellm-d iman-is id ieddān di
bord̄z bad̄zi moxtar wərs jiwən lləslaħ □ŕənf kalaŕlikov ðəlqidar ikartəfən
Lburj baji muxtar. ɣur-s yiwen n sslaħ ŕŕenf “kalachnikov” d lqidar n ikartucen.

uði ləwəwə lak°əð bisŕəkra lŕaskar tən sin jəmðanən jiwət tməg°ħəlt daðən ði bord̄z bad̄z
Di leywəwə akked Bessekra, ləŕŕkar tən sin yemdanen, yiwet n tmegħelt, dayen di burj
baji

moxtar tən ðawən wəħdofŕin nik°umja ðətonobilaθ lak°əð
muxtar, tən dayen wəħed u eecrin (21) n yikumya d tūmubil-at akked

θəltməja uθməntaf liton isufar
teltemya u tmenčac (318) n “les tonnes” n yisufar

nəlmakla wəħdorəwŕin imħud̄zar məbla tŕəsəriħ tən tən ði wərdaja
n lmakla, wəħed u rebein (41) imħujar məbla ttesriħ tən ten di yərdaya

tamənrasət lak°əð tləmsan
tamenraset akked tlemsan.

akənijdəna ulxu wəlif təmħad̄diθ
Akken i d-yenna wulɣu n uylif n temħad̄dit.

θanəwəlafθ ləqrāja norja bənəwəbriθ θənna aŕsa
Taneylaft n leqraya Nurya Ben yəbriθ tenna ass-a

wiðjəwəan ad̄tŕəsəkk̄in ðiθəmzizəlt nusəlməd zəmrən səgg°azəka
wid yəbyan ad ttekk̄in di temzizelt n uselmed, zemren seg uzekka

aðwalin lsit lantirnat nuðlif læqfaja

ad walin "sit" n "l'internet n uylif n leqraya.

aðæzræn frot ilaqen wazaræð adjili si θmanjawfæfrin

Ad zren ccruṭ ilaqen i ujerred, ad yili si tmanyā u eecrin (28)

sægg°ag°uragi nmæbræs bæ rsvaftaf avril

seg wagur-agi n meyræs yer sbaætac (17)"avril".

maðrus arvaſmæja usættsawsævſin iwumi

Ma drus rebee meyya u setta u sebein (476) n tnezduyin iwumi

sxæfmæn aſsa lgaz ði tumjant ði θbiwant wad tlilant

skecmen ass-a lgaz, di tumnayt ddi tyiwant wad tlilant

ðiθama ppaðda nwæhran ðægmaraj amaθu ntægmaſ nætamura

di tama n wadda n wehran, amaray amatu n tejmaet n tmura

θaſravin hmæð bæn hælli jænna θimliliθ θisθmanja uzækka ði tunæs s wazalis ilæmfawna
taerabin Hmed Ben Helli yenna timlilit tis tmanyā (8) uzekka di tunes s wazal-is i
lemeawna

iθifraθ næfæðda libja ujænna umakka jænna ilibijæn ilaq aðæmsæfhamæn iwæsvæðdi
nælhukoma i tifat n ceda n libya, yenna am wakka ilibiyen ilaq ad msefhamen i usbeddi
n lhukuma

ðættsðukla θaænnawθ iθifraθ næffæðd ðiθmurθ nlibja

d tdukla tayenawt i tifat n ceda di tmurt n libya.

maðrus wuħdufæfrin iſsækriwæn igættswanæan aſsa ðisurja

Ma drus di wahed u eecrin (21) ieeskriyen i yettwanyan ass-a di surya,

ðægiwæθ næzædma ixæðmæn mgal θarvaſθ irævrvæn n daſf juæ lhal id

deg yiwet n zedma ixedmen mgal tarbaet iḗbraben n daæec yuy lhal

iſæðdan lſaskar mænſæn θaxazaviθ niqal xæðmæn imselhæn n daſf zðaθ unafax arraælan ði
iæeddan læskar, menæen taxazabit niqal xedmen imselhan zdat n daæec agraylan di

dirzor lſaskar naſrus iwθæd ðilſaskar ði rraj nælſaskaſ nmarikan ujaſðilnara ðis

dirzur, u læsker n rrus, yewwet-d di læskar di rray n læskar n marikan ur edilen ara
diy

afθəmsalt di ntalwiθ ðisurja
temsalt n talwit di surya.

majəlla ði falaṣṣtin jiwəθ tarvaṣθ puḏajən imtorfa igroḥən
Ma yella di falasṣtin yiwet n tarbaet n wudayen imṣurfa i iruḥən

aḏḫəṣmən səlqəwa arldzamaṣ la:qṣa silziha ntəpurθ nəlmaḡariba ḏafukan
ad kecmen s lqəwa ɣer lḡamee n el alqəṣa, si lḡiha n tewwurt n lmaɣaribya daku kan

yamənḡən aja sildziha lapolis n isra:il nniḏən lapolis tḡən arvaṣtaḡ
“ la police” n israyil menəen aya, si lḡiha nniḏən “la police” tṡḡen rbeṣṡac(14)
njifalaṣṣtinijən ði θəḡθisθ θafalaṣṣtiniθ ḏilṣiraq
n yifalastiniyen di teftist tafalastiniyit di Leiraq

səṡṡa iṣəkriwən igəṡṡswanḡan tsa: tṡswaɣarḡən ḏizəḏma xəḏmən
setta (6) ieskriwen i yettwanyən tesəa (9) ttwajarḡən di zzedma ixedmen

jiwəθ tarvaṣθ imselḡən mḡal jiwən ubaradz ḏi θama nəla:ndar
yiwet n terbaet mgal imselḡən mgal yiwən ubaraḡ di tama nel Anḡar

wanəkfu səθmurθ nənijir
wa ad nekfu s tmurt n Nejir.

asəlwaj isufu mamado muḡamadu θufrarid ḏiləḡsav aməzwaru ntəḏwilt θis snaθ nəlvot
Aselway Isufu Mamadu Muḡamdu yefrari-d di leḡsab amezwaru n tedwilt tis snat n lbuṡ

nəṡsəlwiθ idifəḏḏan zḏaθ uxṡimis amar amado θəḡḡa
n tselwit idḡ iəddan sdat uxṡim-is. Amar amadu tenna

θəsquamutṡs θaḡḡḡawθ nəlvot nətmurθ nənijir
tesqamut tayennawt n lbuṡ n tmurt n Nijer,

qiməθ ḏi ləḡna ḏəlḡir]
qim-t di lehna d lḡir.